

TURISMENS
ØKONOMISKE
BETYDNING
2010

Turismens økonomiske betydning i Danmark 2010

Udgivet af:
VisitDenmark
Marts 2012
ISBN: 978-87-87393-80-5

Adresse:

Islands Brygge 43, 3.
2300 København S
Tlf. +45 3288 9900

Forside:

DenmarkMediaCenter

Forfatter

Mads Zahle Østergaard

Økonom i VisitDenmark
E-mail: mzo@visitdenmark.com

VisitDenmark vil gerne takke alle personer og organisationer, som har bidraget med data og gode råd til rapporten, herunder særligt ph.d. Jie Zhang og professor Bjarne Madsen, begge ved Center for Regional- og Turismeforskning.

Indholdsfortegnelse

Resume	3
Værd at vide om rapporten	3
Opsummering af turismens vigtigste tal	4
1. Turismeforbruget i Danmark	6
1.1 Turisterne bruger flest penge på overnatning og transport	6
1.2 Stort turismeforbrug fra hotel- og feriehusturister	7
1.3 Ferie- og forretningsturisters forbrug	8
1.4 Stor værdi af udenlandsk turisme	11
2. Turismen sammenlignet med andre erhverv	12
2.1 Turismeforbrugets andel af det samlede udbud	12
2.2 Et vigtigt eksporterhverv	12
2.3 Turismens andel af værditilvæksten	14
3. Turismen i regioner og kommuner	17
3.1 Turismen betyder mest i Region Nordjylland	17
3.2 Kun vækst i Hovedstaden siden 2008	17
3.3 Turismeforbruget er forskelligt sammensat i regionerne	18
3.4 Turismen i kommunerne	20
4. Afledte effekter af turismen	23
4.1 Turismen skaber job i Danmark	23
4.2 Turismen skaber værdi i Danmark	25
4.3 Skatteindtægter fra turismen	26
5. Bag om rapporten	28
5.1 Turismesatellitregnskabet som metode	28
5.2 LINE-modellens beregning af turismens afledte effekter	30
5.3 Ændringer i metoden siden 2008	31
5.4 Overblik over datakilder	33
Appendiks 1. Turismen i kommunerne	36
Appendiks 2. Samlet antal overnatninger 2010	41
Appendiks 3. Samlet antal ankomster 2010	43
Appendiks 4. Officielle TSA tabeller	44
Referencer	48

Resume

Værd at vide om rapporten

Turismen i kroner og ører

Denne rapport belyser turismens økonomiske betydning i Danmark i 2010 på det nationale, regionale og kommunale plan. Rapporten dokumenterer det samlede forbrug, som turisterne har i Danmark, og viser, hvordan turisternes forbrug rækker langt ind i mange brancher. Endelig perspektiverer rapporten turismens størrelse i forhold til andre erhverv og redegør for turismeforbrugets økonomiske effekter for det danske samfund bl.a. i form af antal job skabt af turismen.

Foruden fire centrale kapitler om turismens betydning, indeholder rapporten en række bilag med nøgletal for turisternes overnatninger, forbrug, ankomster mv. Rapportens sidste kapitel gennemgår endelig i detaljer den anvendte metode.

Et turismesatellitregnskab

Rapporten har karakter som et regionalt turismesatellitregnskab, som knytter turismen til nationalregnskabet i Danmark, og er udarbejdet i henhold til internationale retningslinjer for et turismesatellitregnskab. Det specielle ved et satellitregnskab er, at det opgør omsætningen set fra efterspørgselssiden, altså med udgangspunkt i køberne af produktet. Med udgangspunkt i den økonomiske model, LINE, beskriver rapporten også de samfundsøkonomiske effekter af turismen. Såvel det regionale turismesatellitregnskab som turismemodulet i LINE er udviklet for VisitDenmark af Center for Regional- og Turismeforskning ved seniorforsker ph.d. Jie Zhang.

Rapportens definition af turister i Danmark

Rapporten følger den officielle, internationale definition af turismen. Turister defineres som den delmængde af rejsende, hvor rejsen foregår uden for personens sædvanlige miljø, i mindre end et år og med andet formål end at være ansat på den besøgte lokalitet. Det betyder, at rapporten medregner turismeformer, som normalt ikke indgår i fx Danmarks Statistiks overnatningsstatistikker. Det gælder bl.a. krydstogtturismen, endagsturisme, besøgende hos familie og venner, overnatninger i mindre enheder samt i eget eller lånt feriehus.

Der er foretaget ændringer i forhold til den tidligere udgave

Rapporten afløser VisitDenmarks seneste opgørelse af turismens økonomiske betydning (2008), udgivet i januar 2011. Da der siden 2008-rapporten er fremkommet nye oplysninger om sammensætningen af turismens forbrug samt foretaget metodemæssige forbedringer, er det ikke muligt at sammenligne niveauerne i 2010-rapporten med 2008-rapporten. Til gengæld indeholder nærværende rapport nye, sammenlignelige resultater for hele perioden 2008 til 2010.

Til forskel fra Turismens økonomiske betydning (2008) indeholder årets rapport ikke oplysninger om døgnforbrug. Disse vil blive formidlet sammen med anden information om turisterne senere på året på grundlag af nye resultater for VisitDenmarks turistundersøgelse 2011.

Opsummering af turismens vigtigste tal

Turisternes forbrug i Danmark

- I alt købte turisterne i 2010 for 74,6 mia. kr. i Danmark. Heraf blev de 29,6 mia. kr. brugt af udlændinge og 45,0 mia. kr. af danskere.
- I forhold til 2009 er turismeforbruget steget med 3,3 pct. i løbende priser. Det samlede forbrug for 2010 ligger dog fortsat under niveauet i 2008.
- Turismeforbruget fordeler sig på en lang række produkter og brancher, herunder særligt på overnatning (19 pct.), lokal transport (18 pct.) og føde- og drikkevarer (14 pct.). I alt havner 45 pct. af forbruget uden for traditionelle turismeerhverv, herunder særligt i detailhandlen.
- Blandt de overnattende turister står hotelturister med et forbrug på 23 mia. kr. for den største del af forbruget (31 pct.), efterfulgt af turister hos familie/venner (14 pct.) og turister i lejet feriehus (10 pct.).
- Feriegæsterne brugte i 2010 i alt godt 49 mia. kr., mens de forretningsrejsende stod bag et forbrug på 26 mia. kr.
- Med et forbrug på knap 30 mia. kr. står de udenlandske gæster for næsten 40 pct. af det samlede turismeforbrug i Danmark. Indtægten svarer til 3,3 pct. af Danmarks eksportindtægter, hvilket gør turismen til et vigtigt eksporterhverv for Danmark.
- Turismen skaber en direkte værditilvækst på 29,6 mia. kr., hvormed turismen står bag 2,1 pct. af den samlede værditilvækst i Danmark.

Turismen i regioner og kommuner

- Region Hovedstaden og Syddanmark er de to største turismeregioner i Danmark.
- Målt i forhold til det samlede udbud af produkter i regionen, betyder turismen mest i Region Nordjylland med en andel på 2,0 pct. af regionens samlede udbud.

Turismeforbrug i regioner, andel af udbud og skabte årsværk, 2010

- Alle regioner, undtagen Sjælland, har oplevet et stigende turismeforbrug i løbende priser fra 2009 til 2010. Kun turismeforbruget i Region Hovedstaden ligger imidlertid over 2008-niveauet.
- På det kommunale plan er det København, Århus, Aalborg og Ringkøbing-Skjern, der har højest turismeforbrug. Fanø, Bornholm og Odsherred er de tre kommuner, hvor turismen fylder relativt mest i den lokale økonomi.

Én million kr. i turismeforbrug skaber halvandet job

- Turismen har stor betydning for antallet af beskæftigede i Danmark. Inklusiv afledte effekter står turismeforbruget bag 109.000 årsværk i Danmark, hvilket svarer til 4,1 pct. af alle årsværk i Danmark.
- Den øgede aktivitet i samfundet, som turismeforbruget er anledning til, skaber en værditilvækst på 53,7 mia. kr. inkl. afledte effekter samt skatteindtægter på i alt 34,8 mia. kr., fordelt på vare-, person- og selskabsskatter.
- Inklusiv afledte effekter skaber én million kr. i turismeforbrug i gennemsnit 720.000 kr. i værditilvækst, 470.000 kr. i skatteindtægter og 1,5 job (årsværk).

Hovedtal for turismen og multiplikatorer 2010

	Hovedtal (mia. kr.)	Effekt af en mio. kr. i turismeforbrug (kr.)	Multiplikator
Turismeforbrug	74,6	1.000.000	1
Værditilvækst - direkte effekt	30,9	414.209	0,41
Værditilvækst - inkl. afledte effekter	53,7	719.423	0,72
Personskatter	13,2	177.012	0,18
Vareskatter, moms- og selskabsskatter	21,6	289.763	0,29
		Antal årsværk	
Beskæftigelse	108.563	1,5	

1. Turismeforbruget i Danmark

Dette kapitel beskriver sammensætningen af turisternes forbrug i Danmark på produkter, formål, overnatningsformer og markeder. Som noget nyt redegør rapporten også for udviklingen i forbruget de seneste tre år.

1.1 Turisterne bruger flest penge på overnatning og transport

Det samlede forbrug i 2010 for turister i Danmark var 74,6 mia. kr. I løbende priser er der sket en fremgang i turismeforbruget på 3,3 pct. i forhold til 2009, men en tilbagegang på 0,4 pct. i forhold til 2008. Perioden 2008-2010 har været præget af den finansielle krise, hvilket afspejler sig i turismeforbrugets udvikling med nedgang i 2009 og fremgang i 2010.

Turismeforbruget kan opdeles på *produktgrupper*, som i det følgende er opdelt i tre kategorier: Turismeprodukter, detailhandel og andre produkter. Som det fremgår af tabel 1.1.1 gik lidt over halvdelen af alt turismeforbrug i 2010 til egentlige turismeprodukter, mens 31 pct. blev brugt på produkter i detailhandlen. De resterende 14 pct. fordeler sig over en lang række andre produkter. Overnatning er den største produktgruppe i turismeforbruget og står for 19 pct. af det samlede forbrug, efterfulgt af transport (18 pct.) og fødevarer (14 pct.). Godt 3,5 mia. kr., svarende til 5 pct. af turisternes forbrug, går til kultur og forlystelser.

I forhold til 2009 har der været størst vækst i forbruget af turismeprodukter, der er steget med 5,1 pct. Øget forbrug af lokal transport og overnatning står bag det øgede turismeforbrug. Forbruget af den anden store produktkategori, føde- og drikkevarer, er derimod faldet i forhold til 2009.

Tabel 1.1.1 Turismeforbrug fordelt på produkter¹

	2008	2009	2010	Fordeling 2010	Udvikling 2009 - 2010
	mio. kr.			pct.	
I alt	74.931	72.278	74.634	100	3,3
Turismeprodukter	42.026	39.589	41.599	56	5,1
<i>Heraf</i>					0,0
Overnatning	14.395	13.565	14.201	19	4,7
Restaurant	7.903	7.883	8.154	11	3,4
Lokal transport	13.629	12.146	13.067	18	7,6
Rejseservice	2.679	2.560	2.655	4	3,7
Kultur og forlystelser	3.419	3.436	3.522	5	2,5
Detailhandel	22.734	22.486	22.847	31	1,6
<i>Heraf</i>					0,0
Føde- og drikkevarer samt tobal	10.543	10.575	10.527	14	-0,5
Benzin og andet brændstof	5.254	4.984	5.295	7	6,2
Andet	6.938	6.928	7.026	9	1,4
Andre Produkter	10.163	10.194	10.179	14	-0,1

¹Pga. afrunding på produktniveau summer forbruget af de enkelte produkter ikke til det samlede turismeforbrug. Se en specifikation af produkterne i kapitel 5. NB. Beløbene er i årets priser.

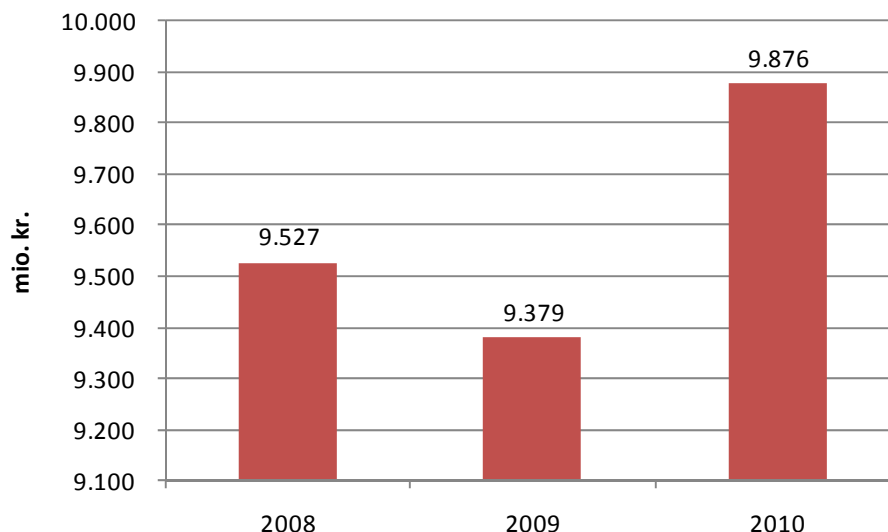
Til det samlede turismeforbrug på 74,6 mia. kr. i 2010 kan lægges yderligere 9,9 mia. kr. Beløbet dækker forbrug af turismeprodukter i Danmark, som kan tilskrives køb af pakkerejser til destinationer uden for Danmark. Forbruget sker således i Danmark, men

¹ Forbruget er i løbende priser og omfatter alt forbrug turisten måtte have inden for landets grænser inkl. overførsler for forudbetalte ydelser med henblik på en rejse i og til Danmark. Transportudgiften udenfor Danmarks grænser for udenlandske turister medtages ikke.

vedrører ikke rejser i eller til Danmark, hvorfor det ikke tælles med i det store regnskab for turismen. Forbruget foretages primært af danskerne selv i forbindelse med rejser til udlandet, men en mindre del kan tilskrives trekantshandel, fx tyskeres køb af pakkerejser til Sverige gennem virksomheder placeret i Danmark.

Ligesom det samlede turismeforbrug, er forbruget i Danmark knyttet til udlandsrejser faldet i 2009, men steget pænt i 2010 med 5,3 pct. Værd at bemærke er, at forbruget i 2010 i modsætning til det øvrige turismeforbrug ligger over 2008-niveauet (+3,6 pct.).

Figur 1.1.1 Outbound-relateret forbrug af pakkerejser

Den resterende del af rapporten omhandler udelukkende turismeforbruget knyttet til ophold i Danmark, ligesom de afledte effekter ikke medregner effekter af de knap 10 mia. kr. i udgifter forud for udlandsrejser. Dette er en metodisk ændring i forhold til tidligere opgørelser af turismesatellitregnskabet, jf. kapitel 5.

1.2 Stort turismeforbrug fra hotel- og feriehusturister

Turisternes samlede forbrug kan opdeles efter turistens overnatningsform. Bemærk at turismeforbruget her viser, hvad gæster fra den pågældende overnatningsform bruger af penge i Danmark – ikke alene på overnatningsudgiften.

I tabel 1.2.1 kan det ses, at turismeforbruget fordeler sig næsten ligeligt mellem dem, som overnatter på betalte overnatningssteder, kaldet "kommercielle overnatningsformer", og alle andre, kaldet ikke-kommercielle overnatningsformer. Sidstnævnte kategori omfatter foruden overnattende i eget eller lånt feriehus eller hos venner og familie også endagsturister.

Blandt turisterne, som overnatter på kommercielle overnatningsformer, står hotelgæster med et forbrug på 23 mia. kr. for den største del af turismeforbruget. De forretningsrejsende står for 70 pct. af dette forbrug. Gæster i lejet feriehus skaber det andet største forbrug målt efter overnatningsform med et forbrug på 7,7 mia. kr., mens campingturismen også er en betydelig turismeform i Danmark med et samlet forbrug på 3,9 mia. kr.

Ca. halvdelen af forbruget for de ikke-kommercielle overnatningsformer kommer fra endagsrejsende, men rejsende til familie og venner bidrog også betydeligt til turismeforbruget med godt 10 mia. kr. i 2010.

Tabel 1.2.1 Turismeforbruget 2008-2010 fordelt på overnatningsformer

	2008	2009 mio. kr.	2010	Fordeling 2010	Vækst 2009-2010 pct.
I alt	74.931	72.278	74.634	100	3,3
Kommercielle overnatningsformer	38.394	36.642	38.422	51,5	4,9
Heraf					
Hotel - ferie	6.207	6.042	7.079	9,5	17,2
Hotel - forretning	16.497	15.143	15.939	21,4	5,3
Feriecentre	1.054	1.009	1.054	1,4	4,5
Camping ¹	3.984	3.753	3.871	5,2	3,2
Vandrerhjem	627	573	578	0,8	0,7
Lejet feriehus	7.974	7.853	7.717	10,3	-1,7
Lystbåde ²	798	748	715	1,0	-4,5
Festival	856	851	855	1,1	0,5
Bondegårde	110	100	106	0,1	6,6
Krydstogt ³	286	570	508	0,7	-10,9
Ikke-kommercielle overnatningsformer	36.538	35.636	36.212	48,5	1,6
Heraf					
Eget feriehus	5.608	5.631	5.641	7,6	0,2
Lånt sommerhus	1.213	1.230	1.227	1,6	-0,3
Familie/venner	10.035	10.214	10.162	13,6	-0,5
Endags-ferie	9.560	9.717	9.660	12,9	-0,6
Endags-forretning	10.121	8.845	9.522	12,8	7,7

¹ Udgifter til campingvogne o.lign. er ikke medtaget i turismeforbruget

² Overnattende på skibe. ³ 2008-tallet for krydstogt er ikke fuldstændigt.

Ferieophold på hoteller har haft den største forbrugsvækst i perioden 2009-2010 med en vækst på 17,2 pct. og ligger langt over niveauet i 2008. Forbruget fra feriecenter turister var i 2010 på samme niveau som i 2008 i løbende priser, mens de fleste kommercielle overnatningsformer har haft en beskedent positiv udvikling efter et fald i 2009.

Forbruget fra gæster i lejet feriehus og lystbådehavne har imidlertid været svagt faldende i hele perioden.

1.3 Ferie- og forretnings turisternes forbrug

Med en omsætning på 49,2 mia. kr. udgjorde forbruget fra ferierejsende i Danmark to tredjedele af det samlede turismeforbrug i 2010, mens forretningsrejsernes 25,5 mia. kr. udgør en tredjedel af forbruget.

Ferierejsende og forretningsrejsendes forbrug er sammensat meget forskelligt på produkter. Ferierejsende bruger 36 pct. af det samlede forbrug på turismeprodukter, 45 pct. i detailhandlen og 19 pct. på andre produkter.

For forretningsrejsernes vedkommende bliver næsten hele forbruget, 94 pct., brugt på turismeprodukter med transport og overnatning som de to store forbrugsposter.

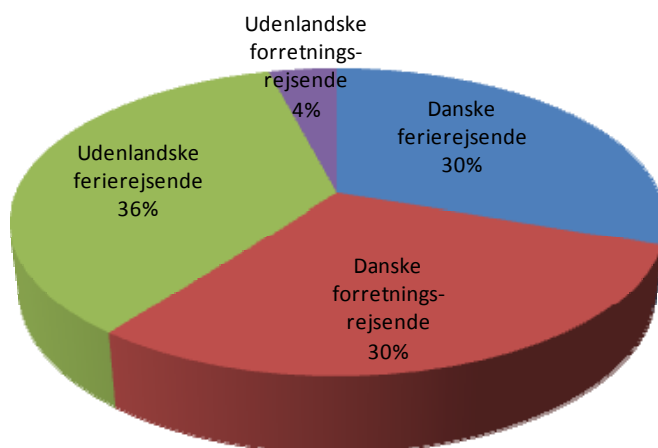
Tabel 1.3.1 Turismeforbruget 2010 fordelt på formål og produkter

	I alt		Ferierejser		Forretningsrejser	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	74.634	100	49.173	100	25.461	100
Turismeprodukter	41.599	56	17.720	36	23.879	94
<i>Heraf</i>						
Overnatning	14.201	19	3.748	8	10.454	41
Restaurant	8.154	11	6.774	14	1.381	5
Lokal transport	13.067	18	2.116	4	10.951	43
Rejseservice	2.655	4	1.813	4	842	3
Kultur og forlystelser	3.522	5	3.271	7	251	1
Detailhandel	22.847	31	22.062	45	785	3
<i>Heraf</i>						
Føde- og drikkevarer samt tobak	10.527	14	10.459	21	68	0
Benzin og andet brændstof	5.295	7	4.970	10	324	1
Andet	7.026	9	6.633	13	393	2
Andre produkter	10.179	14	9.381	19	797	3

Noter: Pga. afrunding summer forbruget af de enkelte produkter ikke til "i alt"-tallene.

Opdelingen af forbruget på ferie- og forretningsrejser er meget forskelligt mellem danske og udenlandske gæster. Udenlandske forretningsrejsende er opgjort til at forbruge for godt 3 mia. kr. i Danmark, hvilket svarer til fire procent af det samlede turismeforbrug. Til gengæld står danske erhvervsrejsende med et forbrug på 22,5 mia. kr. for 30 pct. af den samlede omsætning.²

Fordelingen er modsat, når det gælder ferieturisme, hvor udenlandske turister bruger langt flere penge på ferie i Danmark (36 pct.) end danskerne (30 pct.). Set med udgangspunkt i turistens nationalitet fremgår det, at danskernes turismeforbrug fordeler sig ligeligt mellem ferie- og forretningsrejser, mens 90 pct. af det samlede udenlandske turismeforbrug på 29,6 mia. kr. er knyttet til ferierejser.

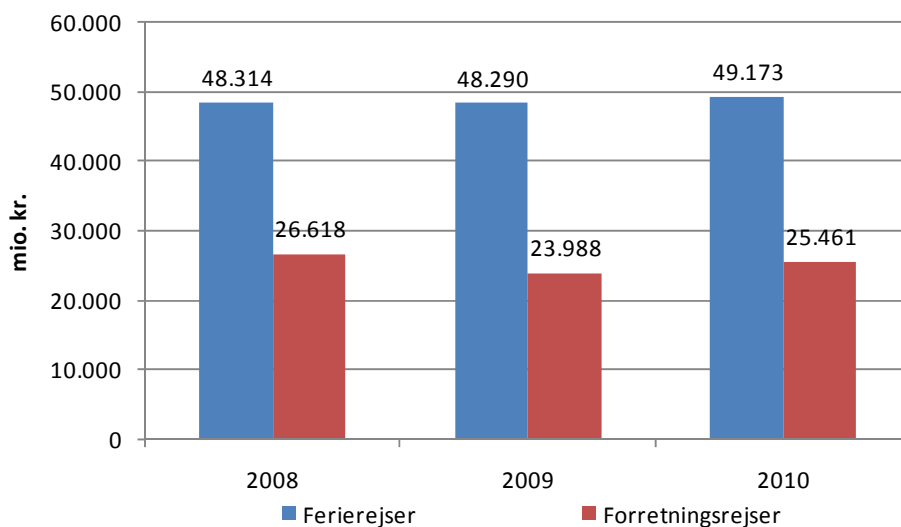
Figur 1.3.1 Turismeforbrug fordelt på formål og Danmark/udland, 2010

I perioden 2008 – 2010 har turismeforbruget på ferierejser været mindre konjunkturfølsomt end forbruget på forretningsrejser, jf. figur 1.3.2. Forbruget af

² For udlændinge er det kun forretningsrejsende på hotel, der er inkluderet i forretningsrejser. For danskere er det hoteller og en andel af endagsturister.

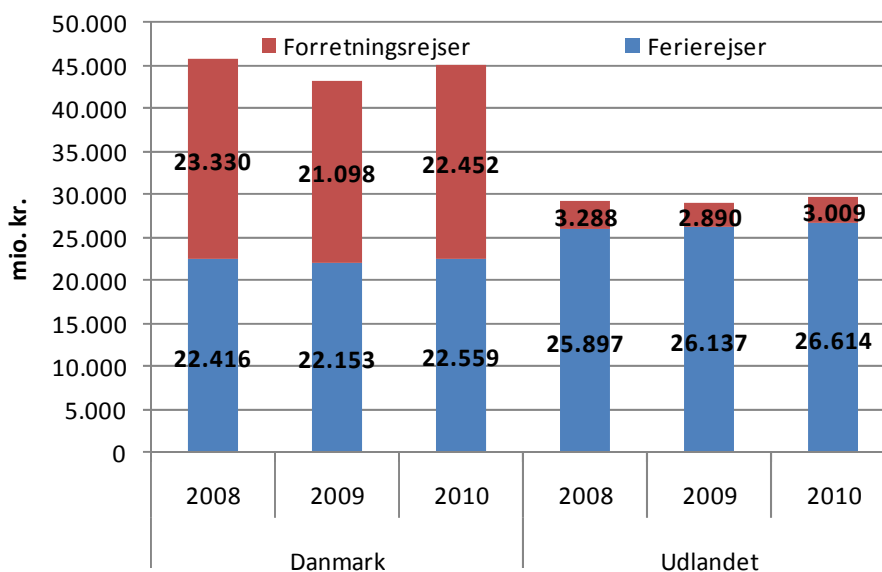
ferierejser ligger i 2010 to procent over niveauet i 2008 og 2009. Til gengæld faldt forbruget fra forretningsrejsende markant i 2009 i forbindelse med den finansielle krise, for herefter at vokse med seks procent i 2010. Forretningsrejsendes forbrug ligger dog stadig betydeligt under niveauet i 2008 (- 4 pct.).

Figur 1.3.2 Turismeforbruget fordelt på formål 2008-2010

Opdeles forbruget af ferie- og forretningsrejser på hhv. danske og udenlandske turister viser der sig samme udvikling. I 2009 faldt forbruget af forretningsrejser markant hos både danske og udenlandske turister med hhv. -10 og -12 pct., hvorefter det steg igen i 2010 med hhv. 6 pct. og 4 pct. Hverken det danske eller udenlandske forbrug af forretningsrejser i Danmark er imidlertid tilbage på 2008-niveau. Til gengæld er især den udenlandske ferieturisme vokset lidt – men stabilt - i hele perioden, og i 2010 ligger det 2,8 pct. over niveauet for 2008.³

Figur 1.3.3 Turismeforbruget 2008-2010 fordelt på marked og formål

³ NB. Der er tale om udvikling i løbende priser. Det indebærer, at den reelle udvikling også i ferieturismen ligger under 2008-niveau, hvis der tages højde for inflation.

1.4 Stor værdi af udenlandsk turisme

Godt 60 pct. (45 mia. kr.) af turismeforbruget kan tilskrives danskernes eget turismeforbrug, mens knap 40 pct. (29,6 mia. kr.) kommer fra udenlandske turister.

Af tabel 1.4.1 fremgår det, at det største udenlandske marked for dansk turisme er Tyskland, der i 2010 udgjorde 11,8 pct. af det samlede turismeforbrug med 8,8 mia. kr. Herefter kommer nærmarkederne Sverige og Norge med turismeforbrug på hhv. 5,7 og 4,9 mia. kr., mens Storbritannien og USA indtager plads 4 og 5, efterfulgt af Holland som det sjette største udenlandske marked. I alt står disse seks udenlandske markeder for 78 pct. af den udenlandske turismeomsætning i Danmark.

Tabel 1.4.1 Turismeforbrug fordelt på bopælsland 2008-2010

	2008	2009	2010	Fordeling 2010	Vækst 2009-2010
	Mio. kr.			pct.	
I					
alt	74.931	72.278	74.634	100	3,3
Danmark	45.747	43.251	45.011	60,3	4,1
Udlandet i alt	29.185	29.027	29.623	39,7	2,1
<i>Heraf</i>					
Tyskland	8.779	8.867	8.815	11,8	-0,6
Sverige	5.757	5.480	5.672	7,6	3,5
Norge	4.870	4.804	4.946	6,6	3,0
Storbritannien	1.383	1.388	1.416	1,9	2,1
USA	1.192	1.284	1.300	1,7	1,3
Holland	950	890	927	1,2	4,2
Frankrig	570	629	659	0,9	4,8
Italien	465	514	526	0,7	2,3
Spanien	390	412	436	0,6	5,7
Belgien og Luxembourg	226	237	243	0,3	2,4
Schweiz	199	219	228	0,3	4,2
Polen	243	234	221	0,3	-5,3
Canada	162	180	182	0,2	1,2
Finland	146	156	174	0,2	11,1
Østrig	94	96	113	0,2	17,3
Japan	92	97	105	0,1	8,0
Rusland	82	80	96	0,1	20,0
Kina	63	63	87	0,1	37,8
Australien	42	42	49	0,1	17,6
Brasilien	24	36	42	0,1	16,7
Grækenland	34	36	34	0,0	-5,1
Irland	42	29	29	0,0	1,0
Portugal	38	26	29	0,0	13,5
Sydkorea	10	11	12	0,0	13,8
Øvrige Amerika	310	311	324	0,4	3,9
Øvrige Asien	106	100	115	0,2	15,1
Øvrige Europa	1.084	1.035	1.121	1,5	8,3
Øvrige Østeuropa	169	150	156	0,2	3,8
Øvrige lande	1.663	1.621	1.565	2,1	-3,4

Målt i løbende priser vokser alle markeder fra 2009 til 2010, undtagen det store marked Tyskland samt Polen, Grækenland og "øvrige lande".

Kina er det udenlandske marked, der i perioden 2009-2010 har haft den største relative stigning i turismeforbruget med en vækst i løbende priser på knap 38 pct. Herefter følger Rusland (20 pct.), Australien (18 pct.), Østrig og Brasilien (begge 17 pct.).

2. Turismen sammenlignet med andre erhverv

Satellitregnskabet for turismen i Danmark giver mulighed for at beskrive turismens økonomiske betydning i forhold til samfundsøkonomien generelt og dermed i forhold til andre erhverv. Dette kapitel beskriver turismens relative betydning på tre dimensioner:

1. Hvor stor en andel udgør turismen af det samlede udbud i landet?
2. Hvor meget udgør det udenlandske turismeforbrug af Danmarks samlede eksportindtægter?
3. Hvor stor værditilvækst skaber turismeforbruget, og hvor stor en andel udgør dette af samfundets værditilvækst i alt?

2.1 Turismeforbrugets andel af det samlede udbud

Med et samlet forbrug på 74,6 mia. kr. udgør turismen 1,6 pct. af det totale udbud i Danmark. Udbuddet er et udtryk for værdien af den samlede produktion, inkl. import.⁴ For at etablere det samlede udbud af et produkt i Danmark er det nødvendigt at tage produktionen og tillægge import, skatter og afgifter for direkte at kunne sammenligne udbuddet med turismeforbruget "over disken", som inkluderer moms og afgifter.

Turismeforbrugets andel af det samlede udbud inden for hver produktkategori varierer stærkt. Turismen står for næsten 89 pct. af det samlede udbud af overnatning, 22 pct. af transportydelser og 20 pct. af udbuddet af restaurantydelser. Turismen står kun for en mindre del af forbruget af kultur og forlystelser, og til trods for det store beløb målt i kroner og øre har turismen en meget lille betydning for detailhandlen.

Tabel 2.1.1 Turisme forbrug og andele af udbud 2010

	Indenlandsk udbud	Turismeforbruget ¹ mio. kr.	Turismeandel pct.
I alt	4.564.306	74.634	1,6
Turismeprodukter	204.567	41.599	20,3
<i>Heraf</i>			
Overnatning	15.987	14.201	88,8
Restaurant	41.188	8.154	19,8
Lokal transport	58.336	13.067	22,4
Rejseservice	15.095	2.655	17,6
Kultur og forlystelser	73.961	3.522	4,8
Detailhandel	1.985.266	22.847	1,2
Andre produkter	2.374.473	10.179	0,4

¹Pga. afrunding på produktniveau summer forbruget af de enkelte produkter ikke til det samlede turismeforbrug. Note: Oversigt over produkter findes i kapitel 5.

2.2 Et vigtigt eksporterhverv

De udenlandske turisternes forbrug på 29,6 mia. kr. i Danmark i 2010 svarer til 3,4 pct. af den samlede eksport i Danmark.⁵

I tabellen nedenfor er turismens eksportindtægter sammenlignet med en række andre indtægtskilder på betalingsbalancens løbende poster. Tabellen viser, at nogle af de største poster på betalingsbalancen er fødevarer mv. og søtransport. Men bortset fra

⁴ Udbuddet består af dansk produktion plus importen, og repræsenterer dermed det i Danmark, som bliver forbrugt til forbrug i produktionen, privat og offentligt forbrug, investeringer og eksport. Skal ikke forveksles med BNP, der er dansk produktion minus forbrug i produktionen og dermed et mindre beløb. Turismeforbrugets andel af BNP er større.

⁵ Opgjort som værdien af de samlede varer og tjenester på betalingsbalancens løbende poster.

disse to poster er turismen med 29,6 mia. kr. blandt de mest betydningsfulde. Fx overgår turismen store poster som 'rå jordolie' (25 mia. kr.) og 'beklædning' (22 mia. kr.). I forhold til de udvalgte vare- og tjenesteydelser på betalingsbalancen udgør turismen det fjerde største eksporterhverv.

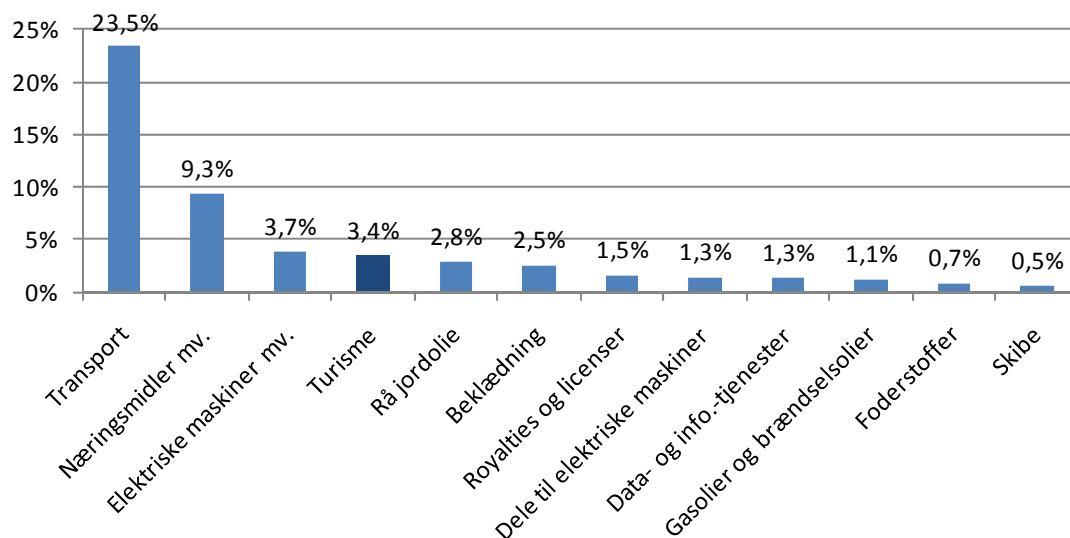
Tabel 2.2.1 Varer og tjenester på betalingsbalancens indtægtsside 2010

Vare- eller tjenestegruppe	Indtægt på betalingsbalancen mio. kr	Andel af varer og tjenester i alt pct.
Løbende poster, varer og tjenester	878.206	100
Løbende poster, varer	538.263	61,3
Løbende poster, tjenester	339.943	38,7
Turisme	29.623	3,4
<u>Udvalgte varegrupper</u>		
Næringsmidler, drikkevarer og tobak	81.554	9,3
Elektriske maskiner, apparater og udstyr	32.668	3,7
Rå jordolie	24.593	2,8
Beklædning	21.700	2,5
Dele og tilbehør til elektriske maskiner og apparater	11.754	1,3
Gasolier og brændselsolier	10.033	1,1
Jern og stål	7.087	0,8
Kemiske grundstoffer og forbindelser	10.683	1,2
Plast, samt varer deraf	6.516	0,7
Skibe	4.630	0,5
Foderstoffer	6.520	0,7
Fodtøj	3.595	0,4
<u>Udvalgte tjenestegrupper</u>		
Transport - heraf 176 mia. søtransport	206.060	23,5
Andre forretningstjenester	57.163	6,5
Royalties og licenser	13.284	1,5
Data- og informationstjenester	10.982	1,3
Offentlige tjenester	6.957	0,8
Finansielle tjenester	3.649	0,4
Audiovisuelle tjenester samt tjenester ifm. Uddannelse, sundhed, kultur og rekreation	3.606	0,4
Kommunikationstjenester	2.985	0,3
Bygge- og anlægstjenester	2.044	0,2

Kilde: Danmarks Statistiks betalingsbalancestatistik og VisitDenmark's egne beregninger.

Det skal bemærkes, at hvilken rangorden turismen reelt har i forhold til andre erhverv afhænger af, hvordan man vælger at "skære kagen" af de øvrige erhverv. Opdeler man de øvrige vare- og tjenestegrupper i små dele, bliver turismen en relativ stor spiller, mens turismen kan indtage en placering længere nede af ranglisten, hvis de øvrige erhverv slås sammen i større grupper.

Figur 2.2.1 Udvalgte vare- og tjenestegrupper 2010

2.3 Turismens andel af værditilvæksten

En anerkendt målestok for betydningen af et erhverv i samfundet er værditilvækst. Værditilvæksten er defineret som den del af forbruget, der er tilbage af den samlede omsætning, når vareforbruget, der er brugt i forbindelse med produktionen, er fratrukket.

Af det samlede turismeforbrug på 74,6 mia. kr., som løber gennem kasseapparaterne, er 30,9 mia. kr., eller godt 41 pct. tilbage i direkte værditilvækst, dvs. til profit og aflønning af arbejdskraft. Værditilvæksten er turismens direkte bidrag til den totale produktion i Danmark og beløbet på 30,9 mia. kr. svarer til 2,1 pct. af den samlede værditilvækst i landet. Beregningen er det tætteste vi kommer på en indsigt i turismens andel af BNP.⁶

I tabel 2.3.1 er værditilvæksten fra turismeforbruget beregnet for en række branchegrupper. Når den turismeskabte værditilvækst sammenholdes med branchegruppens samlede værditilvækst, fremkommer den andel af værditilvæksten, som det direkte turismeforbrug udgør af branchens samlede værdi.

Ikke overraskende er turismen vigtigst for værdiskabelsen i overnatningsbrancherne, hvor den udgør 82 pct.⁷, efterfulgt af rejseservice med 35 pct. og restauranter og værtshuse med 18 pct. I detailhandelen er turismens andel af værditilvæksten 1,7 pct., mens den blot er 0,7 pct. i de resterende brancher.

I praksis går turismeforbruget på tværs af både brancher og produktgrupper. Nogle af disse produkter og brancher vælger vi at kalde turismeprodukter eller turismeerhvervet, fordi turismeforbrugets andel af den pågældende produkt- eller branchegruppe er relativt højt. Ikke desto mindre ligger en stor del af turismeforbruget i detailhandelen og andre brancher, som til gengæld har en meget lille afhængighed af turisme.

⁶ Den formelle betegnelse er "bruttoværditilvækst", men i denne rapport anvendes blot "værditilvækst". Værditilvækst svarer til BNP i basispriser – altså eksklusiv produktskatter og produktsubsidier.

⁷ De resterende 18 pct. skyldes lokale indbyggere og virksomheders anvendelse af mødefaciliteter, restauranter mv. på overnatningsstederne.

Tabel 2.3.1 Turismens direkte værditilvækst i Danmark 2010

	Landets samlede værditilvækst mio. kr	Turismens værditilvækst	Turismens andel pct.
Alle brancher	1.503.331	30.860	2,1
Turismeerhverv	129.202	17.138	13,3
<i>Heraf</i>			
Overnatningssteder	5.630	4.630	82,2
Restauranter og værtshuse	15.866	2.828	17,8
Transportvirksomheder	62.546	3.262	5,2
Rejsservice	13.709	4.802	35,0
Forlystelsesparker, museer mv. ¹	31.452	1.616	5,1
Detailhandel	410.236	7.020	1,7
Andre brancher total	963.894	6.702	0,7

Tabellen er revideret i forhold til første udgave af denne publikation på grund af ændringer i metode.¹ Denne gruppe har en relativt lav turisme-værditilvækst, fordi mange forlystelser har et højt antal lokale besøgende. Desuden tæller fx idrætsanlæg også med i denne kategori.

Tabel 2.3.2 sammenligner den samlede turismeskabte værditilvækst på 30,9 mia. kr. med værditilvæksten i en række veldefinerede erhverv fra Danmarks Statistiks nationalregnskab efter den såkaldte 36-gruppering.

Bemærk, at turisme indgår i flere af de listede brancher samtidig med, at det fremgår af tabellen som selvstændig enhed. Alligevel kan sammenligningen give et fingerpeg om turismens relative størrelse.

Tabellen viser, at turismen bidrager mere til den danske værditilvækst end fx 'Træ-, papir- og grafisk industri', 'Møbelindustri og anden industri', 'IT og informationstjenester' og landbrug og fiskeri. Målt efter værditilvækst er turismen dog langt mindre end bl.a. bygge- og anlæg-sektoren, transport, handel, finansiering og rådgivningssektoren.

Tabel 2.3.2. Turismens værditilvækst sammenlignet med andre branchegrupper fordelt på nationalregnskabet 36-gruppering 2010

	Værditilvækst ¹	Andel
	mio. kr.	pct.
I alt	1.503.331	100
Turismen	30.860	2,1
Landbrug, skovbrug og fiskeri	19.619	1,3
Råstofindvinding	52.103	3,5
Føde-, drikke- og tobaksvareindustri	31.304	2,1
Tekstil- og læderindustri	2.198	0,1
Træ- og papirindustri, trykkerier	11.106	0,7
Olieraffinaderier mv.	798	0,1
Kemisk industri	8.513	0,6
Medicinalindustri	18.456	1,2
Plast-, glas- og betonindustri	14.178	0,9
Metalindustri	16.012	1,1
Elektronikindustri	12.842	0,9
Fremst. af elektrisk udstyr	9.109	0,6
Maskinindustri	32.383	2,2
Transportmiddelindustri	858	0,1
Møbel og anden industri mv.	16.306	1,1
Energiforsyning	25.264	1,7
Vandforsyning og renovation	12.779	0,9
Bygge og anlæg	70.684	4,7
Handel	175.215	11,7
Transport	92.693	6,2
Hoteller og restauranter (væsentligt turismeindhold)	21.501	1,4
Forlag, tv og radio	15.477	1,0
Telekommunikation	22.468	1,5
It- og informationstjenester	30.666	2,0
Finansiering og forsikring	94.496	6,3
Ejendomshandel og udlejning af erhvervsejendomme	37.794	2,5
Boliger	127.067	8,5
Rådgivning mv.	52.429	3,5
Forskning og udvikling	8.505	0,6
Reklame og øvrige erhvervsservice	14.114	0,9
Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service	37.756	2,5
Offentlig administration, forsvar og politi	95.119	6,3
Undervisning	97.531	6,5
Sundhedsvæsen	78.795	5,2
Sociale institutioner	100.699	6,7
Kultur og fritid	23.790	1,6
Andre serviceydelser	27.375	1,8
Private husholdninger med ansat medhjælp	2.370	0,2

Kilde: Danmarks Statistiks nationalregnskab og VisitDenmarks egne beregninger.

¹Siden TSA regnskabet blev udarbejdet er der kommet nyere tal fra Danmarks Statistik for værditilvæksten, hvilket ovenstående tabel er baseret på. Summen af de enkelte branchegrupper værditilvækst er derfor 1.510 mio. kr. I forhold til andele har det kun betydning for enkelte branchers andele på decimalniveau.

3. Turismen i regioner og kommuner

Dette kapitel beskriver fordelingen af turismeforbruget i de danske regioner og kommuner. Kapitlet viser, hvilke regioner og kommuner, der i størst omfang nyder godt af turismeforbruget i Danmark samt hvilken betydning turismen har i forhold til den samlede produktion i regionen og kommunen. Kapitlet uddyber endvidere sammensætningen af turismen inden for hver region. En samlet oversigt over nøgletal for hver kommune kan findes i appendiks 1.

Bemærk, at analysen fordeler forbruget på regioner og kommuner i henhold til, i hvilken region eller kommune overnatningen er, jf. metoden beskrevet i kapitel 5. Det forudsættes dermed, at turismen placerer alle udgifter i forbindelse med opholdet i samme område som overnatningsstedet.

3.1 Turismen betyder mest i Region Nordjylland

Turister i Region Hovedstaden brugte i 2010 for i alt 30,1 mia. kr., svarende til 40 pct. af det samlede turismeforbrug. Region Hovedstaden er dermed klart den største turismeregion i landet. Region Syddanmark er den næststørste turismeregion med 15,5 mia. kr. i turismeforbrug, efterfulgt af Region Midtjylland med 13,0 mia. kr. og Region Sjælland og Nordjylland med hver 7-8 mia. kr. i turismeomsætning.

Det regionale turismeforbrug kan sættes i forhold til det samlede udbud i regionerne, hvorved turismeforbrugets andel af de respektive regioners økonomi kan bestemmes.

I tabel 3.1.1 ses det, at turismeforbruget fylder relativt mest i Region Nordjylland, hvor 2,0 pct. af udbuddet købes af turister. Også Region Hovedstaden og Region Syddanmark har en turismeandel, der ligger over landsgennemsnittet, mens Region Midtjylland har den laveste andel.⁸

Tabel 3.1.1 Turismeandele af samlet udbud fordelt på regioner 2010

	Indenlandsk udbud	Turismeforbruget	Turistandel
	mio. kr.		pct.
Hele landet	4.564.306	74.634	1,6
<i>Heraf</i>			
Region Hovedstaden	1.731.603	30.088	1,7
Region Midtjylland	921.116	13.035	1,4
Region Nordjylland	425.580	8.516	2,0
Region Sjælland	483.597	7.544	1,6
Region Syddanmark	925.245	15.450	1,7

Note: Hele landet for indenlandsk produktion summer ikke præcist til de fem regioner, da der er en mindre del, der ikke kan placeres regionalt.

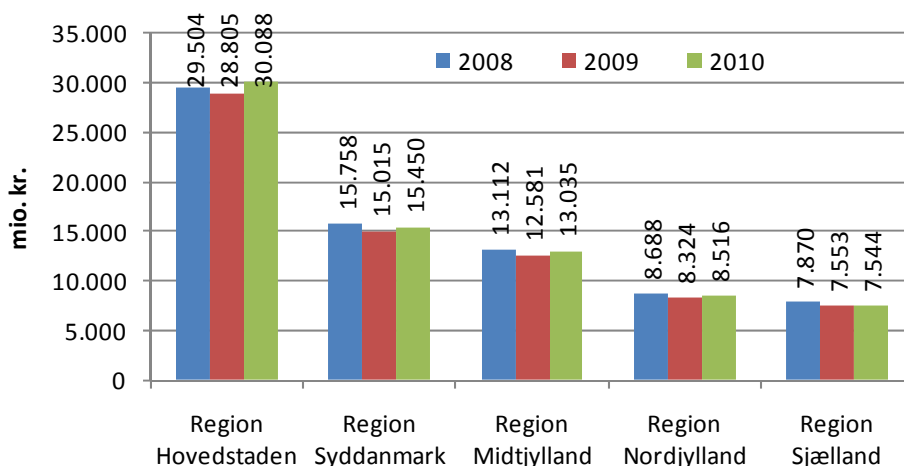
3.2 Kun vækst i Hovedstaden siden 2008

I 2009 faldt turismeforbruget i alle regioner, men steg igen i 2010 i fire ud af de fem regioner. Med vækstrater på hhv. 4,5 pct. og 3,6 pct. havde Region Hovedstaden og Region Midtjylland en vækst i 2010 over det nationale gennemsnit, mens Syddanmark (2,9 pct.), Nordjylland (2,3 pct.) og Sjælland (-0,1 pct.) havde mindre eller ingen vækst.

⁸ I "Turismens økonomiske betydning 2008" havde Region Hovedstaden både det største forbrug og den største andel. Dette kunne bl.a. tilskrives inkluderingen af danskernes forbrug af pakkerejser knyttet til udlandsrejser, hvilket i nærværende rapport som følge af metodeændringer ikke er inkluderet. Se uddybning af metodeændringerne i kapitel fem.

Med den pæne vækstrate i 2010 nåede Region Hovedstaden i 2010 som den eneste op på et niveau, der lå over 2008-niveauet.

Figur 3.2.1 Turismeforbrug fordelt på regioner 2008-2010

3.3 Turismeforbruget er forskelligt sammensat i regionerne

I Region Hovedstaden blev 61 pct. af turismeforbruget i 2010 brugt på turismeprodukter – særligt overnatning og lokal transport – hvilket er den højeste andel blandt de fem regioner.

Andelen af turismeforbruget, der går til overnatning er noget mindre i Region Sjælland og Nordjylland, som i større omfang er afhængige af kystrelateret turisme. I disse regioner er andelen af forbruget, der går til detailhandel betydeligt højere og på næsten samme niveau som forbruget af turismeprodukter.

Af Region Sjællands turismeforbrug blev 41 pct. brugt på detailhandel, hvilket er den højeste andel blandt regionerne.

Tabel 3.3.1 Turismeforbrug fordelt på regioner og produktgrupper 2010

	Hele Danmark	Hovedstaden	Midtjylland	Nordjylland	Sjælland	Syddanmark
	mio. kr.					
I alt	74.634	30.088	13.035	8.516	7.544	15.450
Turismeprodukter	41.599	18.316	7.054	3.754	3.458	9.016
<i>Heraf</i>						
Overnatning	14.201	5.699	2.543	1.350	1.105	3.504
Restaurant	8.154	3.789	1.231	855	907	1.372
Lokal transport	13.067	5.982	2.233	1.026	882	2.944
Rejseservice	2.655	1.306	474	219	140	517
Kultur og forlystelser	3.522	1.541	574	304	424	679
Detailhandel	22.847	8.711	3.725	3.273	3.110	4.028
<i>Heraf</i>						
Føde- og drikkevarer	10.527	3.687	1.691	1.649	1.715	1.785
Benzin og andet bræ	5.295	1.883	979	718	725	990
Andet	7.026	3.142	1.056	906	669	1.253
Andre produkter	10.179	3.059	2.254	1.488	975	2.403

Note: Pga. afrunding på produktniveau summer produktforbruget ikke til "i alt" tallene

Turismen i regionerne er også sammensat meget forskelligt, hvad angår overnatningsformer. Tabel 3.3.2 giver et overblik over turismeforbruget i regionerne i 2010, fordelt på overnatningsformer.

Forskellen mellem regionerne knytter sig især til betydningen af de såkaldt kommercielle turister, dvs. turister, der har en overnatning og som betaler for den, versus de ikke-kommercielle (endagsgæster samt privat overnattende). Den relative betydning af de betalende gæster er langt højere for Region Midtjylland og Syddanmark.

Derudover viser oversigten, at Region Hovedstaden har en noget anden overnatningsprofil end de andre regioner med en meget stor andel hotelgæster og endagsrejsende i forhold til de øvrige regioner.

Tabel 3.3.2 Turismeforbrug fordelt på regioner og overnatningsformer 2010

	Danmark	Hovedstaden	Midtjylland	Nordjylland	Sjælland	Syddanmark
	mio. kr.					
I alt	74.634	30.088	13.035	8.516	7.544	15.450
Kommercielle overnatningsforme	38.422	14.642	7.266	4.299	3.200	9.015
Heraf						
Hotel - ferie	7.079	4.257	698	763	322	1.040
Hotel - forretning	15.939	7.747	2.602	1.137	934	3.519
Feriecentre	1.054	114	115	255	188	382
Camping ¹	3.871	879	670	615	518	1.188
Vandrerhjem	578	307	81	43	50	97
Lejet feriehus	7.717	578	2.714	1.378	735	2.313
Lystbåde	715	208	132	78	78	218
Festival	855	0	227	18	367	243
Bondegårde	106	49	22	12	8	15
Krydstogt	508	502	5	0	1	0
Ikke-kommercielle overnatningsforme	36.212	15.446	5.769	4.217	4.344	6.435
Heraf						
Eget feriehus	5.641	1.246	1.233	982	1.367	812
Lånt sommerhus	1.227	204	285	202	296	240
Familie/venner	10.162	3.863	1.915	1.326	1.176	1.882
Endags-ferie	9.660	5.946	602	1.023	904	1.186
Endags-forretning	9.522	4.186	1.734	685	601	2.316

¹ Udgifter til campingvogne o. lign. er ikke medtaget i turismeforbruget

I alle regioner står danske turister for den største andel af turismeforbruget. Den næststørste nationalitet for Region Hovedstaden er Sverige, mens det for alle andre regioner er Tyskland.

Tyskland, Sverige og Norge er de tre største udenlandske markeder i alle regioner. Herefter kommer Storbritannien ind på fjerdepladsen i tre af regionerne (Midtjylland, Nordjylland, Sjælland), mens USA og Holland indtager fjerdepladsen i hhv. Region Hovedstaden og Region Syddanmark.

Tabel 3.3.3 Top 10 nationalitet pr. region 2010

Top 10 omsætning	Danmark	Hovedstaden	Midtjylland	Nordjylland	Sjælland	Syddanmark
1	Danmark	Danmark	Danmark	Danmark	Danmark	Danmark
2	Tyskland	Sverige	Tyskland	Tyskland	Tyskland	Tyskland
3	Sverige	Norge	Norge	Norge	Sverige	Norge
4	Norge	Tyskland	Sverige	Sverige	Norge	Sverige
5	UK	USA	UK	UK	UK	Holland
6	USA	UK	Holland	USA	Holland	UK
7	Holland	Frankrig	Italien	Holland	USA	USA
8	Frankrig	Holland	Polen	Canada	Østrig	Frankrig
9	Italien	Italien	Spanien	Frankrig	Polen	Italien
10	Spanien	Spanien	USA	Finland	Spanien	Schweiz

Tabel 3.3.4 Turismeforbrug fordelt på regioner og bopælsland 2010

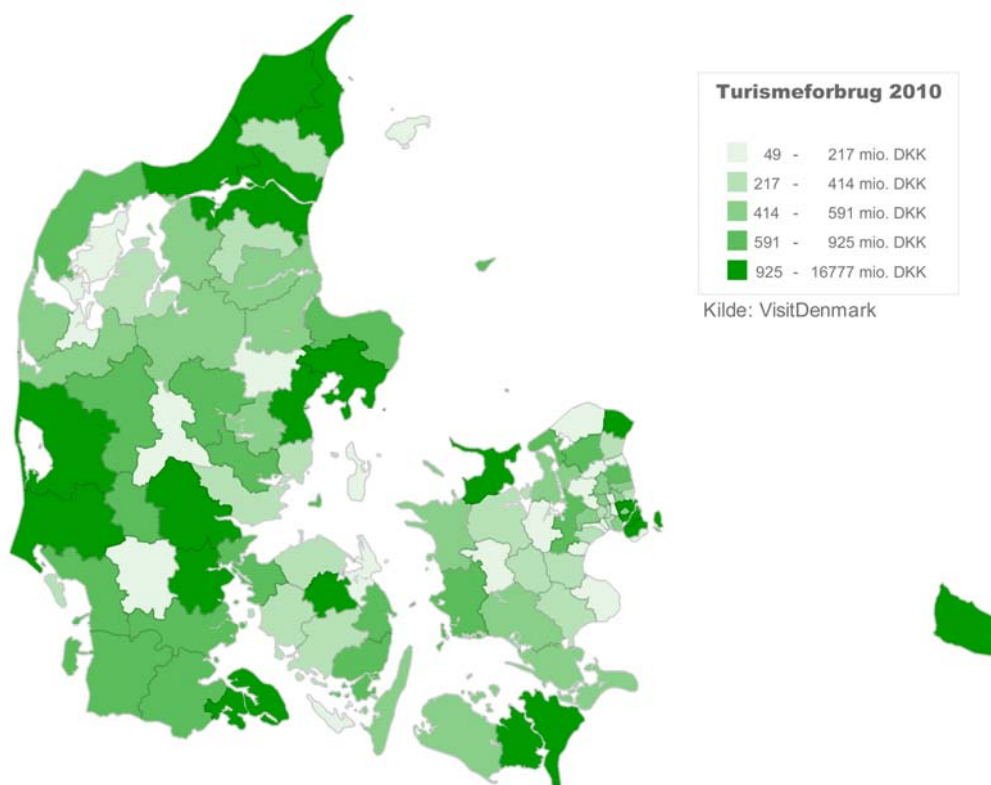
	Danmark	Hovedstaden	Midtjylland	Nordjylland	Sjælland	Syddanmark
	mio. kr.					
I alt	74.634	30.088	13.035	8.516	7.544	15.450
Danmark	45.011	16.446	8.682	4.684	5.065	10.134
Udlandet i alt	29.623	13.642	4.354	3.833	2.479	5.316
Heraf						
Tyskland	8.815	1.271	2.295	1.555	696	2.997
Sverige	5.672	4.054	234	456	532	397
Norge	4.946	1.944	645	1.233	529	595
Storbritannien	1.416	814	210	103	150	140
USA	1.300	934	86	91	61	129
Holland	927	394	159	57	62	255
Frankrig	659	490	52	24	10	84
Italien	526	305	128	10	15	68
Spanien	436	283	98	9	19	28
Belgien og Luxembourg	243	161	32	7	6	37
Schweiz	228	138	17	9	6	59
Polen	221	50	103	5	21	42
Canada	182	86	26	57	2	11
Finland	174	93	18	11	9	44
Østrig	113	52	8	10	37	5
Japan	105	89	6	3	1	6
Rusland	96	79	5	3	2	7
Kina	87	63	9	2	10	3
Australien	49	42	2	1	1	3
Brasilien	42	39	1	0	0	2
Grækenland	34	30	1	1	0	2
Irland	29	22	2	1	1	3
Portugal	29	23	1	1	0	3
Sydkorea	12	10	1	1	0	1
Øvrige Amerika	324	261	28	18	10	7
Øvrige Asien	115	63	7	1	10	35
Øvrige Europa	1.121	647	77	66	114	217
Øvrige Østeuropa	156	101	13	12	6	23
Øvrige lande	1.565	1.104	90	86	171	114

3.4 Turismen i kommunerne

Opgjort i forhold til Danmarks kommuner spreder turismen sig geografisk rundt i hele landet. En stor del af turismen er imidlertid samlet på et relativt lille antal kommuner. Således står de ti største turismekommuner for 44 pct. af det samlede turismeforbrug.

Landets største turismekommuner målt i turismeforbrug er København, Århus, Aalborg og Ringkøbing-Skjern. Ikke overraskende er det kommunerne med nogle af Danmarks største byer, som udgør top 10 over turismeforbrug. Det skyldes bl.a. en stor andel forretningsrejsende, endagsgæster samt hotelgæster med højt forbrug. Men også nogle af Danmarks største kystferiedestinationer findes højt på top ti listen. Udover Ringkøbing-Skjern findes Varde (6) og Bornholm (9) på top ti listen.⁹

Figur 3.4.1 Turismeforbrug fordelt på kommuner 2010

I appendiks 1 findes estimater for turismeforbrug, overnatninger samt for turismeforbrugets andel af udbuddet for alle landets 98 kommuner.

Tabel 3.4.1 giver en oversigt over de ti største kommuner – både set i forhold til samlet turismeforbrug og i forhold til turismeandel, dvs. andelen af det samlede udbud i kommunen af andre varer og tjenester.

Varde, Bornholm og Helsingør findes på begge lister og har dermed både en absolut stor og relativ vigtig turisme. Den kommune, hvor turismen fylder relativt mest for økonomien, er Fanø med en direkte turismeandel på 10,5 pct., efterfulgt af Bornholm og Odsherred, der begge har en turismeandel på 5,3 pct. Til sammenligning udgør turismen på landsplan 1,6 pct. af det samlede udbud, jf. kapitel 1.¹⁰

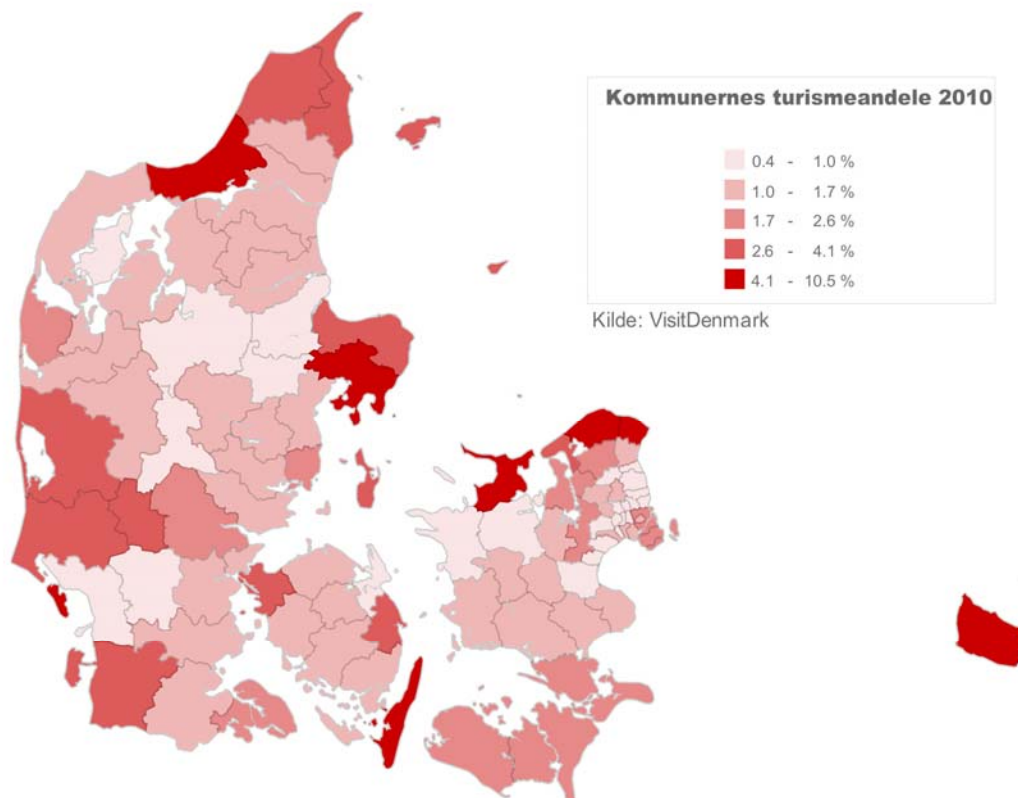
⁹ Det kommunale turismeforbrug er generelt forbundet med betydelig usikkerhed, navnlig fordi de bagvedliggende turistmængder (overnatninger og endagsbesøg) er estimerede og pga. antagelsen om, at al turistens forbrug placeres i destinationskommunen.

¹⁰ Udbuddet består af dansk produktion plus importen, og repræsenterer dermed det beløb i kommunen, som bliver forbrugt til forbrug i produktionen, privat og offentligt forbrug, investeringer og eksport.

Tabel 3.4.1 Turismeforbrug og turismeandele på kommuner, top 10

Top 10 kommuner	Turismeforbrug mio. kr.	Top 10 kommuner	Turismeandel pct.
København	16.777	Fanø	10,5
Århus	2.814	Bornholm	5,3
Aalborg	2.528	Odsherred	5,3
Ringkøbing-Skjern	2.051	Gribskov	5,2
Vejle	1.557	Langeland	4,8
Varde	1.511	Jammerbugt	4,8
Helsingør	1.483	Helsingør	4,6
Odense	1.455	Syddjurs	4,3
Bornholm	1.407	Varde	4,1
Frederikshavn	1.336	Nyborg	3,7

Danmarkskortet nedenfor illustrerer kommunernes turismeandele. Som det fremgår af kortet er det langt færre kommuner i Danmark, der er meget afhængige af turismen. Mens forbruget spreder sig godt rundt i landet, er det relativt få kommuner, der har turismen som et dominerende erhverv.

Figur 3.4.2 Turismeandele fordelt på kommuner 2010

4. Afledte effekter af turismen

De foregående kapitler har udelukkende redegjort for den direkte effekt, der har været af turismen i form af, hvor mange penge turisterne har lagt i landet og herunder, hvor stor en del, der har karakter af eksportindtægter (forbrug fra udenlandske turister) og direkte værditilvækst.

Udover de direkte effekter skaber turismen også indirekte og inducerede effekter. Direkte, indirekte og inducerede effekter benævnes i denne rapport tilsammen de *afledte* effekter. Mens direkte effekter opstår, når forbrugeren har et forbrug i en forretning, fremkommer indirekte og inducerede effekter, når en virksomhed, som har solgt en vare eller ydelse direkte til en turist, bruger en del af sin omsætning på:

- A. at købe råvarer i andre virksomheder (indirekte effekter).
- B. at aflønne sine ansatte, som derefter bruger en del af sin løn hos andre virksomheder (inducerede effekter).
- C. at sende penge ud af landet til udenlandske ejere (import effekter - fratrækkes).

Når turismevirksomheder foretager indkøb og aflønning af arbejdskraft mv., jf. punkterne A-C ovenfor, sker der en branchemæssig og geografisk spredning af turismens effekter. LINE modellen er i stand til at kortlægge denne spredning og dermed beregne turismens fulde betydning for værditilvækst, beskæftigelse og skatteprovenu, jf. metodekapitel 5.

Dette kapitel beskriver de samlede afledte effekter af turismen. Effekterne måles på skabt beskæftigelse, værditilvækst og offentligt provenu, og kapitlet redegør for effekterne på brancheniveau og regionalt¹¹. Det skal bemærkes, at tallene ikke er sammenlignelige med de tilsvarende tal i "Turismens økonomiske betydning 2008". Dette skyldes primært metodeændring, idet nærværende opgørelse ikke inkluderer effekterne af den del af pakkerejseforbruget, der kan knyttes til danskernes udrejseforbrug.

4.1 Turismen skaber job i Danmark

Medregnes de samlede afledte effekter af turismeaktiviteten viser tabel 4.1.1., at turismen er grundlag for beskæftigelse af 108.600 årsværk, svarende til 4,1 pct. af de samlede antal årsværk i Danmark. Fokuserer man udelukkende på det direkte turismeforbrug, er forbruget anledning til beskæftigelse af knap 70.000 årsværk.

Tabel 4.1.1 Antal årsværk skabt af turismen fordelt på branchegrupper 2010

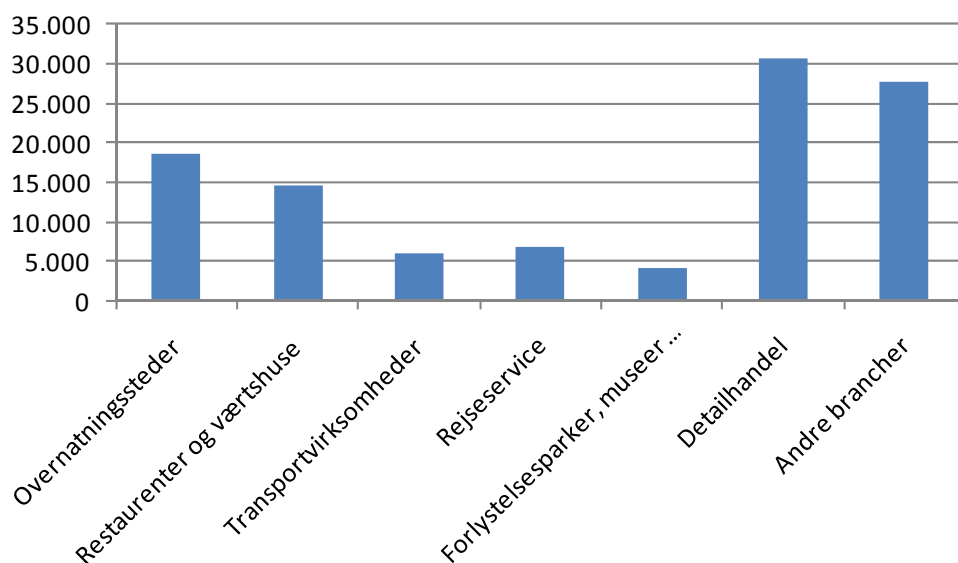
	Direkte effekter		Samlede effekter	
	antallet	pct.	antallet	pct.
I alt	69.338	100	108.563	100
Turismeerhverv	44.148	64	50.163	46
Heraf				
Overnatningssteder	18.101	26	18.552	17
Restauranter og værtshuse	12.653	18	14.573	13
Transportvirksomheder	4.192	6	5.943	5
Rejse-service	6.193	9	6.939	6
Forlystelsesparker, museer mv.	3.008	4	4.155	4
Detailhandel	19.691	28	30.617	28
Andre brancher	5.499	8	27.784	26

¹¹ LINE modellen er grundlæggende kommunal og vil derfor også kunne anvendes på det kommunale niveau.

Som tabellen viser, er størstedelen af jobbene lokaliseret i turismeerhvervene, når man udelukkende ser på de direkte effekter, mens effekterne på antal årsværk spredt sig ud i langt flere erhverv, når de samlede effekter indgår. 64 pct. af jobbene skabt direkte af turismeforbruget er lokaliseret i turismeerhvervene, mens det er under halvdelen, når de afledte effekter medregnes.

Turismen skaber 30.600 årsværk i detailhandlen, når de afledte effekter medregnes, mens knap 28.000 årsværk, eller 26 pct., bliver skabt helt uden for turismeerhvervene og detailhandelen. Se figur 4.1.1.

Figur 4.1.1 Antal samlede afledte årsværk fordelt på branchegrupper 2010

Det samlede antal årsværk skabt af turismen kan fordeles regionalt, jf. tabel 4.1.2. Beskæftigelseseffekten i en given region omfatter summen af effekter fra egen turisme, som forbliver i regionen (intra-effekt), og så den effekt regionen modtager fra andre regioners turisme (inter-effekt). Bemærk, at turismen i en given region ikke kun skaber beskæftigelse i samme region, men også i andre regioner via de samlede afledte effekters spredning.

Rapporten viser, at langt den største del af beskæftigelsen er placeret i Region Hovedstaden, efterfulgt af Syddanmark og Midtjylland. Godt 39.000, eller 36 pct. af den turismeskabte beskæftigelse havner i Region Hovedstaden, mens knap 25.000 årsværk skabes i Midtjylland som følge af turismen og godt 19.000 job i Region Syddanmark.¹²

Turismen skaber således job i hele landet.

Sætter vi turismens beskæftigelses-effekter i forhold til regionens øvrige beskæftigelse, viser analysen, at Region Nordjylland efterfulgt af Region Hovedstaden i størst omfang får job skabt af turismen. I Nordjylland er 5,2 pct. af regionens samlede årsværk skabt af turisme, mens det i Hovedstaden er 4,5 pct. af alle årsværk, der kan relateres til turismen. Region Sjælland er den region med det færrest antal turismeskabte årsværk (11.000) samt mindst andel af alle job (2,9 pct.).

¹² Beskæftigelsen opgøres pr arbejdssted – ikke bopæl

Tabel 4.1.2 Antal årsværk afledt af turismen fordelt på regioner 2010

	Antal årsværk antal	Andel af samlet antal årsværk i regionen pct.
I alt	108.563	4,1
<i>Heraf</i>		
Region Hovedstaden	39.356	4,8
Region Midtjylland	19.392	3,2
Region Nordjylland	14.042	5,2
Region Sjælland	10.971	2,9
Region Syddanmark	24.802	4,5

Note: Indeholder både direkte, indirekte og inducerede effekter.

4.2 Turismen skaber værdi i Danmark

Af det samlede turismeforbrug på 74,6 mia. kr. er der knap 54 mia. kr., eller 72 pct., tilbage i samlet afledt værditilvækst¹³, dvs. til profit og aflønning af arbejdskraft mv. Den afledte værditilvækst udgør turismens samlede bidrag til den totale produktion i Danmark, og når de afledte effekter medregnes, svarer det til 3,2 pct. af Danmarks samlede værditilvækst. Tabellen nedenfor giver et overblik over turismens skabte værdi i Danmark, inkl. afledte effekter. For en god ordens skyld viser tabellen også den direkte værditilvækst, omtalt i kapitel 2.

Tabel 4.2.1 Værditilvækst afledt af turismen fordelt på branchegrupper 2010

	Direkte effekter	Fordeling	Samlede afledt	Fordeling
	mio.kr.	pct.	mio.kr.	pct.
I alt	30.860	100	53.694	100
Turismeerhverv	17.138	56	19.557	36
<i>Heraf</i>				
Overnatningssteder	4.630	15	4.744	9
Restauranter og værtshuse	2.828	9	3.260	6
Transportvirksomheder	3.262	11	4.057	8
Rejseservice	4.802	16	5.268	10
Forlystelsesparker, museer mv.	1.616	5	2.228	4
Detailhandel	7.020	23	11.884	22
Andre brancher	6.702	22	22.253	41

Godt en tredjedel af den samlede afledte værditilvækst havner i turismeerhvervene, mens 22 pct. havner i detailhandelen og resten i restgruppen af brancher. Som konsekvens af de indirekte og inducerede effekter skaber turismen ikke overraskende stor værditilvækst, også uden for turismeerhvervene.

Sammenholdt med turismens beskæftigelseseffekter skabes der relativt mere værditilvækst uden for turismeerhvervene. Dette peger på, at turismens kernebrancher er relativt mere beskæftigelsesskabende end værdiskabende.

Tabel 4.2.2 fordeler den samlede afledte værditilvækst regionalt. Igen gælder det, som ved beskæftigelsen, at ikke hele den regionale effekt stammer fra turisme i egen region (intra effekt), men i et vist omfang også fra turismeforbrug i andre regioner. På den måde kan man ikke entydigt sammenligne turismeomsætningen i en region med fx beskæftigelsen eller værditilvæksten, der beskrives for regionerne her.

¹³ Værditilvækst svarer til BNP i basispriser – altså eksklusiv produktskatter og produktsubsidier. Den formelle betegnelse er "bruttoværditilvækst", men i denne rapport anvendes blot "værditilvækst".

Tabel 4.2.2 Værditilvækst afledt af turismen fordelt på regioner 2010

	Værditilvækst afledt af turismen	Andel af samlet værditilvækst
	mio. kr.	pct.
I alt	53.694	3,3
<i>Heraf</i>		
Region Hovedstaden	19.967	3,3
Region Midtjylland	9.643	2,8
Region Nordjylland	6.975	4,5
Region Sjælland	5.554	3,2
Region Syddanmark	11.554	3,6

Note: Indeholder både direkte, indirekte og inducerede effekter.

Som det var tilfældet for beskæftigelsen, er Region Hovedstaden med 37 pct. af den samlede turismeskabte værditilvækst, den mest dominerende region, efterfulgt af Region Syddanmark. Mens turismens samlede værditilvækst inkl. afledte effekter står for 3,3 pct. af landets bruttoværditilvækst, er det igen Region Nordjylland, som med en andel på 4,5 pct. af regionens værditilvækst i størst omfang afhænger af turismen.

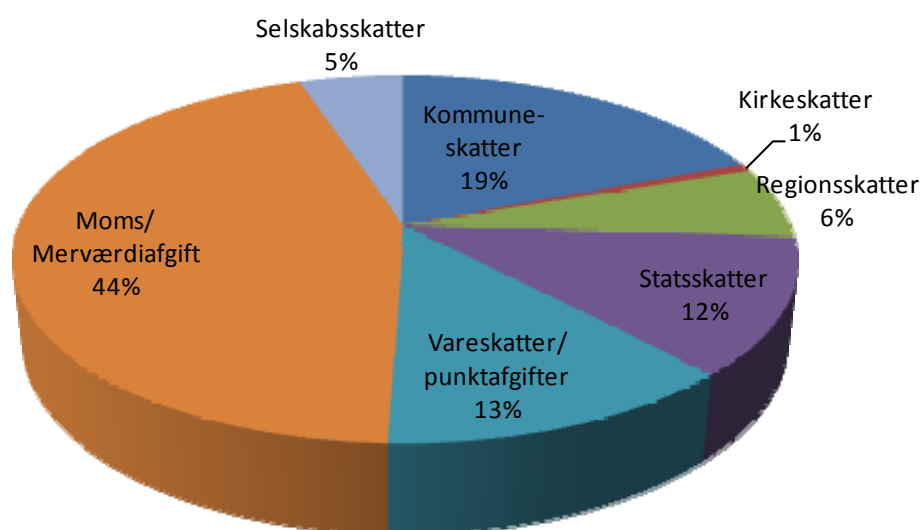
4.3 Skatteindtægter fra turismen

Den sidste effekt af turismen, opgjort i rapporten, omfatter betydningen af turismeforbruget for skatteprovenuet. Når turister bruger penge, skaber de ud over beskæftigelse og øget værditilvækst også et skattegrundlag for stat, regioner og kommuner. Provenuet optræder gennem moms og afgifter ved det direkte salg til turisterne over disken, og via de personskatter som de turismeskabte ansatte betaler til stat, region, kommune og kirke, samt via selskabsskatter, som virksomheder betaler af deres overskud.

Samlet afleder turismen 34,8 mia. kr. i skatter og afgifter, svarende til 4,1 pct. af de samlede skatter og afgifter i Danmark.

Moms står bag størstedelen af turismens skattemæssige provenue, efterfulgt af personskatter (kommune) og vareskatter.

Figur 4.3.1 Fordeling af skatter og afgifter afledt af turismen 2010

Tabellerne 4.3.1 og 4.3.2 viser det turismeskabte offentlige provenu, opdelt på hhv. vare-, person- og selskabsskatter. Bemærk, at de beregnede provenuer *ikke* tager højde for den kommunale udligningsordning, og skatterne inkluderer ikke grundskyld og ejendomsskatter.

Af tabel 4.3.1 fremgår det, at turismen inkl. afledte effekter skaber et provenu på 21,6 mia. kr. i vareskatter, moms og selskabsskatter. Størstedelen af dette provenu kan tilskrives moms (71 pct.), og størstedelen falder i Region Hovedstaden.

Tabel 4.3.1 Vareskatter afledt af turismen fordelt på regioner 2010

	Vareskatter/ punktafgifter	Moms/ Merværdiafgift	Selskabsskatter	Vare-, moms og selskabsskatter i alt
Hele landet	4.391	15.453	1.782	21.626
<i>Heraf:</i>				
Hovedstaden	1.289	5.871	844	8.004
Midtjylland	753	2.698	332	3.783
Nordjylland	677	1.882	169	2.728
Sjælland	725	1.819	191	2.734
Syddanmark	948	3.184	245	4.377

Note: Indeholder både direkte, indirekte og inducerede effekter.

Som det fremgår af tabel 4.3.2, står turismeforbruget i 2010 – inkl. afledte effekter - bag et personskatteprovener på 13,2 mia. kr. Godt halvdelen kan tilskrives kommuneskatter, mens godt 31. pct. kan tilskrives de statslige indkomstskatter. De resterende godt 18 pct. er kirke og regionsskatter (sundhedsbidrag). Igen falder 37 pct. af personindkomst skatteprovenuet i Region Hovedstaden.

Tabel 4.3.2 Personskatter afledt af turismen fordelt på regioner 2010

	Kommune- skatter	Kirkeskatter	Regions- skatter (sundheds- bidrag)	Statsskatter	Person- skatter i alt
Hele landet	6.673	235	2.178	4.125	13.211
<i>Heraf:</i>					
Hovedstaden	2.427	78	803	1.552	4.860
Midtjylland	1.238	46	402	753	2.439
Nordjylland	852	34	274	510	1.670
Sjælland	703	25	229	436	1.394
Syddanmark	1.453	53	469	874	2.849

Note: Indeholder både direkte, indirekte og inducerede effekter.

5. Bag om rapporten

Formålet med "Turismens økonomiske betydning 2010" er at beregne det samlede turismeforbrug i Danmark samt beskrive, hvilke samfundsøkonomiske effekter i form af bl.a. beskæftigelse, som forbruget står bag. Rapporten følger internationale standarder for et turismesatellitregnskab og anvender den lokaløkonomiske model LINE til beregning af samfundsmæssige effekter.

Skemaet nedenfor giver et overblik over, hvilke nøgletal, rapporten frembringer på grundlag af hhv. turismesatellitregnskabet samt LINE-modellen.

Metodik	Nøgletal	Fordelinger	Enheder
Turismesatellitregnskab (Regional Tourism Satellite Account)	Turismeomsætning Direkte værditilvækst Eksportværdi	Regioner Kommuner Brancher Markeder	Kroner og øre Andele af total
			
Turismens afledte effekter (LINE)	Afledt værditilvækst Afledt beskæftigelse Afledt skatteprovenu	Regioner Kommuner Direkte/total Kommuner Produkter	Kroner og øre Årsværk Andele af total

Dette kapitel gennemgår de to metoder mere detaljeret, og kapitlet redegør for brugen af datakilder, usikkerheder mv. Efter en gennemgang af hhv. satellitregnskabet samt LINE-modellen beskriver kapitlet, hvilke ændringer i metoden, der er foretaget siden 2008-rapporten. Kapitlet afslutter med oversigt over kilder brugt til udarbejdelse af regnskabet.

5.1 Turismesatellitregnskabet som metode

Internationalt anerkendt metode

Det danske turismesatellitregnskab følger de internationale anbefalinger til turismesatellitregnskaber fra UNWTO (verdensturismeorganisationen), OECD og Eurostat, og opfylder kriterierne for et regionalt turismesatellitregnskab (RTSA). Det officielle turismesatellitregnskab indeholder en række standardtabeller, hvoraf flere indgår i nærværende rapport.

Officielle tabeller i et turismesatellitregnskab

Tabel	Beskrivelse	Note	Indgår i DK
1	Indgående turisme (udlændinge i Danmark)	En del af den samlede efterspørgsel – en del af eksporten	Ja
2	Indenlandsk turisme (danskere i Danmark)	En del af danskernes private forbrug	Ja
3	Udgående turisme (danskere i udlandet)	Ikke knyttet til andre TSA tabeller – en del af importen	Delvist
4	Internt turismeforbrug	Sammenlægning af tabel 1 og 2, og tilføjelse af indenlandske forretningsrejser	Ja
5	Produktion af turismevarer	Fx produkter og serviceydelser af turismespecifikke brancher, men også andre.	Ja
6	Internt udbud og turismeforbrug pr. produkt	Sammenlægning af tabel 4 og 5. Hjertet i et turismesatellitregnskab.	Ja
7	Beskæftigelse	Antal beskæftigede i turismespecifikke brancher – altså set fra udbudssiden	Nej
8	Investeringer	Investeringer i turismespecifik fast realkapital - fx hoteller, restauranter m.v.	Nej
9	Offentligt turismeforbrug	Offentligt forbrug til turismespecifikke formål – fx markedsføring, turistinformation, markedsresearch osv.	Nej
10	Ikke-monetære indikatorer	Antal ankomster, overnatninger, og overnatningssteder	Nej

Resultaterne fra turismesatellitregnskabet, opstillet på denne måde, kan ses i appendiks 4.

Datakilder

Ideen med turismesatellitregnskabet er at sørge for, at resultaterne er i overensstemmelse med de officielle tal for et lands økonomi, som findes i nationalregnskabet. Man sammenholder oplysninger om efterspørgslen med udbuddet, og i de tilfælde, hvor der er uoverensstemmelse "vinder" oplysninger om udbuddet fra nationalregnskabet. Fx må turisternes totale forbrug på hoteller, der beregnes ved at gange det beregnede hoteldøgnforbrug med antallet af overnatninger på hoteller (efterspørgselssiden), ikke overstige hotellernes totale omsætning i nationalregnskabet (udbud). I givet fald må det beregnede døgnforbrug være for højt, og dette vil ifølge metoden blive nedskrevet.

Herunder er det beskrevet, hvilken overordnet metode og kilder, rapporten anvender for at belyse turismen fra de to perspektiver: Efterspørgsel og udbud.

- **Efterspørgselsside**

På efterspørgselssiden beregner man turismeforbruget set fra turistens side. Dette gøres ved at tage turismevolumen i form af overnatninger og gange disse med et gennemsnitligt døgnforbrug. Denne rapport arbejder med 14 typer "overnatningsformer": Hoteller (opdelt i business og ferie), camping, vandrerhjem, feriehus (opdelt i lejet, lånt og ejet), feriecentre, lystbåde, festival, krydstogt, bondegårde, overnattende hos familie/venner og endagsturister (hvert endagsbesøg tæller som et døgn og dermed én overnatning).

Overnatningerne kommer fra en række kilder alt efter typen. De kommercielle overnatningsformer er bedst belyst, idet de i vidt omfang er omfattet af Danmarks Statistiks overnatningsstatistik. Turismeforbruget i form af et døgnforbrug er i overvejende grad indsamlet ved hjælp af VisitDenmarks turistundersøgelse (2008), hvor interviewere har stillet spørgsmål til turister på overnatningsstederne om deres forbrug. Sidst i kapitlet viser en oversigt, hvilket datagrundlag, der har ligget til grund for oplysninger om mængder (overnatninger) og døgnforbrug for hver overnatningsform, og oversigten angiver endvidere graden af usikkerhed for hver overnatningsform.

- **Udbudsside**

Oplysningerne fra udbudssiden – dvs. set fra virksomhedernes side – stammer primært fra nationalregnskabet. De anvendte oplysninger om turismeudbuddet kategoriseres i satellitregnskabet i tre hovedkategorier: Turismeprodukter, turismerelaterede produkter (detailhandel o.lign.) og "andet". Hvilke brancher, der har bidraget med oplysninger om udbud i rapporten, fremgår af oversigten sidst i kapitlet.

Nationalregnskabet udarbejder en række såkaldte input/output tabeller, der beskriver, hvordan penge bevæger sig rundt mellem brancher, private, det offentlige mv. Den regionale og kommunale nedbrydning af nationalregnskabstal, beskæftigelsestal mv. i turismesatellitregnskabet er sket på basis af CRTs samfundsøkonomiske model, SAM-K.

Problemet med data fra nationalregnskabet er, at de på produktniveau stort set ikke er geografisk opdelt. Derfor fordeler CRT bl.a. omsætningen på kommuner efter forskellige estimeringsmetoder. En af metoderne er at anvende lønsummen på arbejdsstederne til at fordele en branches tal. Derfor er der betydelig usikkerhed forbundet med at udarbejde kommuneopdelte tal.

På grund af de nævnte usikkerheder er det nødvendigt at foretage en række korrektioner og antagelser. En vigtig antagelse er, at hele en turists forbrug finder sted i dén kommune, hvor der overnattes (eller slutdestinationen for endagsrejsen). Dette er naturligvis ikke korrekt, men der er stadig ikke fundet en egnet metode til at fordele forbruget fra ekskursioner og ture ud af overnatningskommunen til andre kommuner. En anden udløber af dén antagelse er, at kommuner med stor tiltrækningskraft på turister overnattende eller med bopæl i andre kommuner – i kraft af fx attraktioner – men med få overnatningsmuligheder, alt andet lige vil undervurderes i opgørelserne og vice versa.

5.2 LINE-modellens beregning af turismens afledte effekter

I denne rapport anvendes begrebet "afledte effekter" som en betegnelse for de samlede både indirekte, inducerede og import effekter. Turismens afledte effekter er ikke en del af den internationale TSA standard, men et valg gjort i Danmark. Således er der kun få internationale sammenligningsmuligheder for netop denne måde at anskue turismens effekter. Figuren nedenfor illustrerer, hvordan og hvor de forskellige effekter opstår.

Udgangspunktet er turistens direkte forbrug i diverse virksomheder. Disse virksomheder tilhører en lang række brancher, som har en større eller mindre andel af deres samlede omsætning, der bliver købt af turister. Fx vil hoteller have en stor del, mens detailhandlen vil have en meget mindre. De virksomheder, som turisten har købt hos, vil også købe ind hos andre virksomheder, som således også er påvirket af, at den turismedrevne omsætning sker. Dette kaldes den *indirekte effekt*. Desuden udbetaler virksomhederne løn til deres medarbejdere, som anvender en del af denne til forbrug. Dette kaldes den *inducerede effekt*. Endelig er der også en del af omsætningen, som bliver anvendt til *import*, og som derfor forsvinder ud af den danske økonomi. På engelsk kaldes dette "leakage" – lækage.

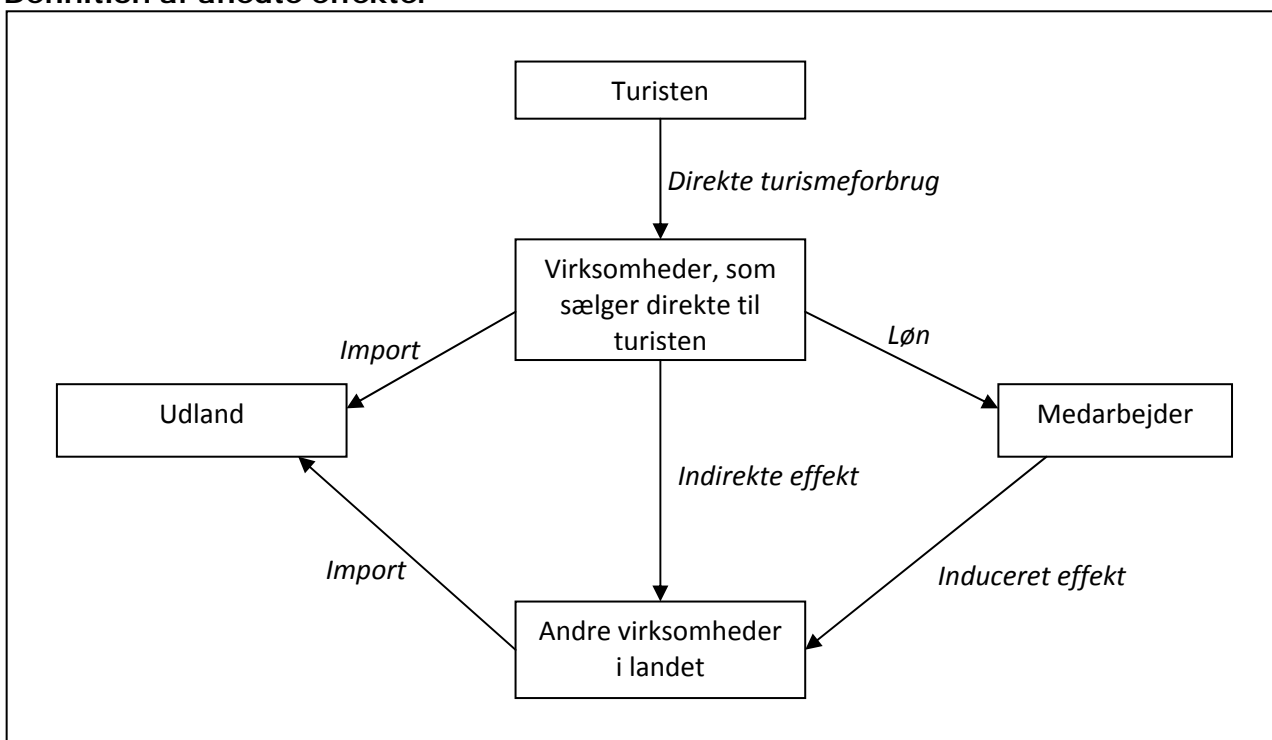
Alle effekterne kan kobles sammen, og den såkaldte turismemultiplikator kan beregnes:

$$\text{Multiplikator} = \frac{\text{Direkte} + \text{indirekte} + \text{induceret} - \text{import}}{\text{Direkte}}$$

Denne multiplikator viser, hvor meget turismeomsætningen bliver ganget op, når den siver ind i økonomien.

For at kunne beregne disse effekter skal der anvendes en økonomisk model. I turismesammenhænge er det i Danmark besluttet at anvende den såkaldte LINE model. Grunden til dette valg er, at den er regionaliseret og dermed bedre anvendelig end fx ADAM modellen, som er national.

Definition af afledte effekter

5.3 Ændringer i metoden siden 2008

At udarbejde et satellitregnskab for turisme samt beregne de afledte effekter af turismen på lokalt, regionalt og nationalt niveau er ikke uproblematisk. En række usikkerheder er indbygget i data, ligesom der kontinuerligt sker forbedringer af de metodikker, der anvendes. De største usikkerheder er knyttet til opgørelsen af turismeeffekter på lokalt niveau, idet en stor del af oplysningerne fra såvel efterspørgsels som udbudsside ikke er lokalt fordelt. Derudover arbejder VisitDenmark og CRT konstant på at forbedre metoden for at kunne give det mest retvisende billede af turismen. Dette giver imidlertid nogle forandringer i niveauer for nøgletallene, især på regionalt og lokalt niveau.

Forud for nærværende rapport er sket en række forbedringer af metoden til at estimere det samlede turismeforbrug. Forbedringerne vedrører udelukkende de metoder, der anvendes, når oplysninger fra nationalregnskabet parres med oplysninger om efterspørgsel. Der er IKKE sket modeltekniske ændringer i LINE-modellen eller ændringer i metoder til at beregne efterspørgslen.

Hvor de totale niveauer for omsætning og beskæftigelse ligger på nogenlunde samme niveau som tidligere opgørelser af turismens økonomiske betydning, medfører metodeændringerne især forandringer i den indbyrdes fordeling mellem regionerne af afledte effekter som beskæftigelse og værditilvækst.

- **Rejseservice**

I 2008 blev halvdelen af den omsætning, som i nationalregnskabet figurerede som "rejseservice" talt med som en del af turismen i Danmark. Rejseservice omfatter omsætning fra rejsebureauer, guide- og turistservice mv. Nærværende satellitregnskab medregner kun 10 pct. af denne omsætning fra kategorien rejseservice, fordi de øvrige 90 pct. antages at være forbundet med danskernes udlandsrejser. Forbrug fra danskernes udlandsrejser (udgående turisme), som forbliver i Danmark, regnes med i den turismerelaterede omsætning, men opgøres i denne rapport separat. En udløber af denne metodeændring er, at turismeomsætningen fordelt på varegrupper i satellitregnskabet 2010 bedre afspejler virkeligheden, da den for høje vurdering af rejseservice i 2008 medførte en kunstig nedjustering af turismeomsætningen af andre varegrupper.

- **Før-rejse forbrug**

Danskernes forbrug med henblik på en turistrejse, fx forplejning, udstyr mv. er per definition turismerelateret omsætning. I 2010 er det samlede før-rejse forbrug genberegnet ud fra oplysningerne i Turistundersøgelsen 2008. Derved er det samlede før-rejse forbrug opjusteret med ca. en mia. kr. til 1,3 mia. kr. Forbruget er fordelt på overnatningsformer efter resultaterne i turistundersøgelsen, dvs. mellem hotel-, camping-, feriecenter-, vandrerhjems- og feriehusgæster. Derudover antages før-rejse forbruget på eget og lånt feriehus at svare til niveauet for lejet feriehus. Hele før-rejse forbruget er placeret i bopælskommunen og IKKE overnatningskommunen.

- **Indenrigs transport (lokal transport)**

En betydelig del af den danske indenrigstrafik, herunder navnlig med fly, kategoriseres som turismeomsætning. I 2008 blev transportforbruget fordelt på overnatningsformer proportionalt med mængden af overnatninger. I turismesatellitregnskabet 2010 er transportforbruget pr transportform fordelt ud fra det faktisk undersøgte transportforbrug i Turistundersøgelsen 2008. Det indebærer bl.a., at langt det meste flytransport allokeres til hotelgæster.

- **Metodiske ændringer vedr. turismens afledte effekter**

Der er i forbindelse med LINE beregningen af afledte effekter i 2010 ikke foretaget model metodiske ændringer, sammenlignet med 2008. En væsentlig ændring i forhold til 2008 er imidlertid, at beregningen af afledte effekter ikke har medregnet den del af rejseservice, der er knyttet til den udgående turisme. Dette er mere korrekt, men har stor betydning for fordelingen af de afledte effekter mellem regionerne. Mens det samlede beskæftigelsesniveau i 2010-rapporten ligger på samme niveau som i 2008, har denne metode haft betydning for beskæftigelsesfordelingen mellem regioner, hvor bl.a. Hovedstaden har oplevet et fald i bl.a. den turismerelaterede beskæftigelse.

5.4 Overblik over datakilder

Turismeerhverv - udbud

NACE	DB03	Turismeerhverv
Overnatningssteder:		
55.11	551110	Hoteller med restauration
55.11	551120	Konferencecentre og kursusjendomme
55.12	551200	Hoteller uden restauration
55.21	552100	Vandrehjem
55.22	552200	Campingpladser
55.23	552310	Feriecentre
55.23	552390	Andre faciliteter til korttidsophold
70.31	703130	Ferieboligudlejning
Restauranter mv.:		
55.30	553000	Restaurationsvirksomhed
55.40	554000	Værtshuse, diskoteker, m.v.
55.51	555100	Kantiner
55.52	555200	Catering, diner transportable
Transportvirksomheder:		
60.10	601002	Jernbaner, passagertransport
60.20	602000	S-tog
60.21	602100	Bustrafik m.v. rute fart
60.22	602200	Taxikørsel
60.23	602300	Anden landpassagertransport
61.10	611020	Rederivirksomhed, passager fart
61.20	612000	Transport ad indre vandveje
62.10	621000	Ruteflyvning
62.20	622000	Charter/taxiflyvning
Rejse service:		
63.21	632130	Betalingsvej, - bro og tunnel
63.22	632220	Lystbådehavne
63.30	633010	Turistbureauer
63.30	633020	Rejsebureauer, tur-arrangerende
63.30	633030	Rejsebureauer, billetudstedende
Forlystelsesparker, museer m.v.:		
92.33	923300	Forlystelsesparker
92.52	925200	Museer
92.53	925300	Botaniske og zoologiske haver
92.61	926100	Idrætsanlæg, markeds mæssigt
Turismerelaterede erhverv (detailhandel mv.)		
151000 – 160000		Fødevareindustrien
110000, 230000		Benzin og andre brændselsprodukter
170000 – 370000		Fremstillingsindustrien
501009 – 524490		Detail- og engroshandel

Anm.1: NACE: Nomenclature of activity of European Communities. DB03: Dansk Branchekode 2003.

Anm. 2: Branchen 71.10, personbiludlejning, er ift. Turismens økonomiske betydning i Danmark 2008 flyttet fra "Transportvirksomheder" til "Andre brancher", da branchen i LINE er slået sammen med "Maskinudlejning" brancher generelt, der er langt større. At placere denne sammensatte branche som "transportvirksomhed" ville være misvisende.

Efterspørgselsiden

Kilder til antal overnatninger

Overnatning	Komplet Geografi	Dækning	Kilde	Producent	År	Usikkerhed	Note
Hotel	Kommuner	Totaltælling min. 40 senge	Overnatningsstatistikken	Danmark Statistik	2010	Lille	Opregnes i forhold til små enheder
Feriecentre	Kommuner	Totaltælling min. 40 senge	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik	2010	Lille	
Camping	Kommuner	Totaltælling min. 75 enheder	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik	2010	Lille	
Vandrerhjem	Kommuner	Totaltælling af Danhostel medl.	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik	2010	Lille	Kun Danhostel medlemmer
Lystbådehavne (betalte)	Kommuner	Totaltælling (frivillig)	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik	2010	Lille	
Feriehuse udlejet gennem udlejningsbureau	Landsdele	Totaltælling min. 25 disponible huse	Feriehusstatistikken	Danmarks Statistik	2010	Lille	
Krydstogt	Kommuner	Totaltælling	Indberetninger og rederistatistik	VisitDenmark, Danmarks Statistik og CCN	2010	Medium	
Bondegårdsferie	Amter	Totaltælling medl. Af DL	Indberetninger til Dansk Landboferie	Dansk Landboferie	2003	Medium	
Eget feriehus	Amter	Stikprøve	Undersøgelsen af feriehusudlejning en i Danmark"	Danmarks Statistik	2005	Medium	
Lånt feriehus	Amter	Stikprøve	"Undersøgelsen af feriehusudlejning en i Danmark"	Danmarks Statistik	2005	Medium	
Festival (overnattende)	Kommuner	Totaltælling	Indsamling	VisitDenmark	2008	Medium	
Udenlandske endagsferierejsende	National	Stikprøve	Undersøgelse	Institut for grænseregionsforskning	2003	Stor	
Danske endagsferierejsende	Amter	Stikprøve	Ferie- og Forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2004	Stor	
Dansk endagsforretningsrejsende	National	Stikprøve	Transportvaneundersøgelsen	Danmarks Statistik	2006	Stor	
Udlændinges ophold hos familie og venner i Danmark	Amter	Stikprøve	Ferie- og Forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium	
Danskeres ophold familie og venner	Amter	Stikprøve	Ferie- og Forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2004	Medium	

Usikkerhed:

Lille: Baseret på løbende statistik

Medium: Baseret på enkeltstående undersøgelse eller løbende undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen.

Stor: Estimeret eller enkeltstående undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen.

Kilder til forbrug

Overnatnings-form	Komplet Geografi	Kilde	Producent	År*	Usikkerhed
Hotel	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2008	Lille
Feriecentre	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2008	Lille
Camping	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2008	Lille
Vandrerhjem	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2008	Lille
Lystbådehavne (betalte)	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2008	Lille
Feriehuse udlejet gennem udlejningsbureau	Landsdele	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2008	Lille
Krydstogt	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2002	Medium
Bondegårdsferie	Amter	Turistundersøgelsen	Dansk Landboferie	2003	Medium
Eget feriehus	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2006	Medium
Lånt feriehus	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2006	Medium
Festival (overnattende)	Kommuner	Indsamling	VisitDenmark	2002	Medium
Udenlandske endagsferierejsende	National	Undersøgelse	Institut for grænseforskning	2003	Stor
Danske endagsferierejsende	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2004	Stor
Dansk endagsforretningsrejsende	National	Beregnet fra udbudssiden	Danmarks Statistik	2006	Stor
Udlændinges ophold hos familie og venner i Danmark	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium
Danskeres ophold familie og venner	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium

* Opregnet til 2010-priser

Usikkerhed:

Lille: Baseret på løbende statistik

Medium: Baseret på enkeltstående undersøgelse eller løbende undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen.

Stor: Estimeret eller enkeltstående undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen.

Appendiks 1. Turismen i kommunerne

Overnatninger, turismeforbrug og turismeandel fordelt på kommuner. Region Hovedstaden 2010

	Turismeforbrug			I alt	Samlet udbud mio. kr.	Turisme -andel Pct.
	Estimeret totale antal overnatninger og endagsturister 1.000	Kommercielle overnatnings- former	Ikke-kommercielle overnatnings- former og endagsrejsende mio. kr.			
Hele regionen	42.756	14.642	15.446	30.088	1.729.651	1,7
Albertslund	325	67	160	227	25.210	0,9
Allerød	277	4	114	118	22.811	0,5
Ballerup	521	169	266	435	68.788	0,6
Bornholm	3.692	813	594	1.407	26.573	5,3
Brøndby	441	166	239	405	38.061	1,1
Dragør	230	47	75	122	5.583	2,2
Egedal	473	8	180	188	17.070	1,1
Fredensborg	690	34	271	305	20.429	1,5
Frederiksberg	418	374	173	547	46.690	1,2
Frederikssund	1.450	117	432	550	23.303	2,4
Halsnæs	1.773	111	438	550	20.071	2,7
Furesø	491	98	235	333	21.841	1,5
Gentofte	820	186	354	539	71.338	0,8
Gladsaxe	649	9	242	250	58.973	0,4
Glostrup	245	139	160	299	31.776	0,9
Gribskov	3.017	290	687	978	18.831	5,2
Helsingør	1.727	625	858	1.483	32.103	4,6
Herlev	293	51	140	191	24.882	0,8
Hillerød	755	244	435	679	37.293	1,8
Hvidovre	642	161	293	454	40.374	1,1
Høje-Taastrup	563	204	308	512	54.556	0,9
Hørsholm	335	37	148	185	24.244	0,8
Ishøj	344	56	97	153	12.784	1,2
København	19.642	9.441	7.336	16.777	786.389	2,1
Lyngby-Taarbæk	666	216	303	519	49.869	1,0
Rudersdal	649	315	358	673	68.362	1,0
Rødovre	550	57	148	206	21.589	1,0
Tårnby	949	602	352	955	52.465	1,8
Vallensbæk	128	1	48	49	7.392	0,7

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hoteller, camping, vandrerhjem, feriecentre, lystbådehavne, festivaler bondegårdsferie, krydstogt og lejet feriehus.

**Overnatninger, turismeforbrug og turismeandel fordelt på kommuner.
Region Sjælland 2010**

	Turismeforbrug			I alt	Samlet udbud	Turisme -andel
	Estimeret totale antal overnatninger og endagsturister	Kommercielle overnatnings- former	Ikke-kommercielle overnatnings- former og endagsrejsende			
	1.000		mio. kr.		mio. kr.	Pct.
Hele regionen	20.795	3.200	4.344	7.544	483.597	1,6
Faxe	741	132	113	245	18.626	1,3
Greve	480	25	127	153	25.569	0,6
Guldborgsund	2.535	435	349	784	32.752	2,4
Holbæk	1.089	103	271	373	35.560	1,0
Kalundborg	1.724	147	370	517	53.537	1,0
Køge	646	128	199	327	35.605	0,9
Lejre	513	41	110	152	12.279	1,2
Lolland	1.767	340	200	540	28.115	1,9
Næstved	1.377	220	338	558	40.395	1,4
Odsherred	4.278	254	813	1.067	20.163	5,3
Ringsted	357	136	150	286	23.938	1,2
Roskilde	1.286	587	323	909	51.022	1,8
Slagelse	1.487	324	474	799	47.919	1,7
Solrød	196	4	68	72	9.807	0,7
Sorø	331	68	113	181	13.952	1,3
Stevns	570	58	92	150	10.020	1,5
Vordingborg	1.416	197	235	433	24.340	1,8

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hoteller, camping, vandrerhjem, feriecentre, lystbådehavne, festivaler, bondegårdsferie, krydstogt og lejet feriehus.

**Overnatninger, turismeforbrug og turismeandel fordelt på kommuner.
Region Syddanmark 2010**

	Turismeforbrug				I alt	Samlet udbud	Turisme -andel
	Estimeret totale antal overnatninger og endagsturister	Kommercielle overnatnings- former	Ikke-kommercielle overnatnings- former og endagsrejsende				
	1.000		mio. kr.		mio. kr.	Pct.	
Hele regionen	31.250	9.015	6.435	15.450	925.245	1,7	
Assens	619	145	144	289	24.707	1,2	
Billund	1.228	686	145	831	28.683	2,9	
Esbjerg	658	539	257	795	126.474	0,6	
Fanø	1.178	280	82	362	3.455	10,5	
Fredericia	712	343	327	669	55.006	1,2	
Faaborg-Midtfyn	812	162	177	339	31.804	1,1	
Haderslev	2.213	244	423	668	39.287	1,7	
Kerteminde	658	106	107	213	22.743	0,9	
Kolding	1.671	656	569	1.225	73.965	1,7	
Langeland	1.107	369	76	445	9.293	4,8	
Middelfart	996	438	291	729	25.445	2,9	
Nordfyns	1.046	122	133	255	18.252	1,4	
Nyborg	546	345	284	629	17.172	3,7	
Odense	1.914	718	737	1.455	131.504	1,1	
Svendborg	1.038	351	249	600	35.204	1,7	
Sønderborg	3.139	490	597	1.087	56.423	1,9	
Tønder	2.852	538	387	925	31.571	2,9	
Varde	4.455	1.240	271	1.511	36.417	4,1	
Vejen	164	89	28	116	30.232	0,4	
Vejle	1.801	842	715	1.557	73.344	2,1	
Ærø	281	71	26	97	6.213	1,6	
Aabenraa	2.161	241	412	654	48.051	1,4	

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hoteller, camping, vandrerhjem, feriecentre, lystbådehavne, festivaler, bondegårdsferie, krydstogt og lejet feriehus.

Overnatninger, turismeforbrug og turismeandel fordelt på kommuner. Region Midtjylland 2010

	Turismeforbrug			I alt	Samlet udbud	Turisme -andel
	Estimeret totale antal overnatninger og endagsturister	Kommercielle overnatnings- former	Ikke-kommercielle overnatnings- former og endagsrejsende			
	1.000		mio. kr.		mio. kr.	Pct.
Hele regionen	24.951	7.266	5.769	13.035	921.116	1,4
Favrskov	350	23	101	124	24.651	0,5
Hedensted	910	174	201	375	34.548	1,1
Herning	866	395	342	737	67.295	1,1
Holstebro	1.313	378	214	591	45.712	1,3
Horsens	1.038	344	388	732	59.715	1,2
Ikast-Brande	413	107	110	217	40.593	0,5
Lemvig	1.193	364	102	466	18.174	2,6
Norrdjurs	1.577	299	308	608	22.198	2,7
Odder	693	129	144	274	10.966	2,5
Randers	812	191	284	475	59.182	0,8
Ringkøbing-Skjern	4.926	1.639	413	2.051	62.364	3,3
Samsø	394	102	46	148	4.308	3,4
Silkeborg	1.382	433	413	846	56.157	1,5
Skanderborg	761	311	183	494	34.521	1,4
Skive	1.046	213	202	414	35.836	1,2
Struer	623	88	125	213	20.003	1,1
Syddjurs	2.503	485	527	1.012	23.497	4,3
Viborg	803	234	210	444	78.970	0,6
Århus	3.347	1.357	1.457	2.814	222.425	1,3

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hoteller, camping, vandrerhjem, feriecentre, lystbådehavne, festivaler, bondegårdsferie, krydstogt og lejet feriehus.

**Overnatninger, turismeforbrug og turismeandel fordelt på kommuner.
Region Nordjylland 2010**

	Turismeforbrug			I alt	Samlet udbud	Turisme -andel
	Estimeret totale antal overnatninger og endagsturister	Kommercielle overnatnings- former	Ikke-kommercielle overnatnings- former og endagsrejsende			
	1.000		mio. kr.			Pct.
Hele regionen	18.653	4.299	4.217	8.516	425.580	2,0
Brønderslev	463	76	167	243	21.360	1,1
Frederikshavn	2.770	798	538	1.336	48.879	2,7
Hjørring	3.041	689	514	1.202	44.539	2,7
Jammerbugt	3.115	684	474	1.158	24.194	4,8
Læsø	269	46	44	90	3.230	2,8
Mariagerfjord	1.179	166	263	429	35.406	1,2
Morsø	526	111	48	160	17.152	0,9
Rebild	399	120	170	290	17.164	1,7
Thisted	1.510	406	203	609	37.421	1,6
Vesthimmerlands	1.398	126	344	470	27.431	1,7
Aalborg	3.982	1.077	1.452	2.528	148.803	1,7

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hoteller, camping, vandrerhjem, feriecentre, lystbådehavne, festivaler, bondegårdsferie, krydstogt og lejet feriehus.

Appendiks 2. Samlet antal overnatninger 2010

	I alt	Danmark	Udlandet i alt	Tyskland	Sverige	Norge	Finland	Storbritannien	Holland	Belgien	Luxembourg	Frankrig
Alle	135.841	73.966	61.875	22.636	11.497	7.798	198	2.469	1.678	387	8	1.349
Alle - ekskl. endag	105.999	61.465	44.535	15.995	3.925	6.308	198	2.469	1.678	387	8	1.349
Hotel -ferie	6.121	3.196	2.925	290	525	539	69	239	104	27	3	70
Hotel - business	5.702	3.382	2.320	213	383	341	53	236	92	25	3	60
Camping	11.870	9.013	2.857	1.745	176	278	22	27	386	21	1	31
Vandrerhjem	1.072	705	367	65	53	58	7	26	18	6	0	14
Lejet feriehus	15.299	3.705	11.594	10.038	208	663	-	-	384	-	-	-
Eget feriehus	24.814	24.814	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lånt sommerhus	4.203	4.203	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Feriecentre	3.700	2.666	1.035	146	247	428	5	10	125	5	1	2
Festival	1.051	865	186	18	59	66	-	-	-	-	-	-
Lystbåde	1.036	544	491	329	75	26	2	7	39	1	0	1
Bondegårde	244	199	45	13	6	6	-	-	-	5	-	-
Krydstogt	681	7	675	171	-	-	1	104	13	0	-	20
Familie/venner	30.207	8.166	22.041	2.967	2.194	3.903	39	1.820	516	298	-	1.151
Endagsturister	29.842	12.502	17.340	6.641	7.572	1.490	-	-	-	-	-	-

fortsat:

	Italien	Østrig	Schweiz	Spanien	Portugal	Grækenland	Irland	Island	Grønland	Færøerne	Estland	Letland
Alle	980	220	356	729	23	24	21	32	31	52	12	7
Alle - ekskl. endag	980	220	356	729	23	24	21	32	31	52	12	7
Hotel -ferie	110	20	48	84	10	13	10	17	13	13	5	3
Hotel - business	74	17	38	59	8	10	9	12	11	11	4	2
Camping	25	9	38	5	3	0	1	1	0	6	1	1
Vandrerhjem	13	4	10	10	2	1	1	2	5	5	1	1
Lejet feriehus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eget feriehus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lånt sommerhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Feriecentre	2	1	4	2	0	0	0	1	1	17	0	0
Festival	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lystbåde	-	1	2	-	0	-	-	0	-	0	-	-
Bondegårde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Krydstogt	66	1	0	66	-	-	0	-	-	-	-	-
Familie/venner	690	167	218	502	-	-	-	-	-	-	-	-
Endagsturister	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Litauen	Rusland	Polen	Ukraine	Tjekkiske Rep	Slovakiet	Slovenien	Ungarn	Bulgarien	Rumænien	Tyrkiet	Cypern
						1.000						
Alle	13	66	1.017	9	21	7	6	27	4	10	16	3
Alle - ekskl. endag	13	66	1.017	9	21	7	6	27	4	10	16	3
Hotel -ferie	5	33	28	4	7	3	2	11	1	4	8	1
Hotel - business	6	28	23	4	7	2	2	14	1	3	7	1
Camping	1	3	41	0	5	1	1	1	0	2	0	0
Vandrerhjem	1	1	11	0	2	1	1	1	1	0	1	0
Lejet feriehus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eget feriehus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lånt sommerhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Feriecentre	0	1	9	0	0	0	0	1	-	0	0	0
Festival	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lystbåde	-	0	6	-	0	-	-	-	-	-	-	-
Bondegårde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Krydstogt	-	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Familie/venner	-	-	898	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Endagsturister	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-

fortsat:

	Malta	Europa i øvrigt	USA	Canada	Brasillien	Amerika i øvrigt	Australien	Japan	Folkrep. Kina	Sydkorea	Asien i øvrigt	Sydafrikanske Rep	Andre lande i øvrigt
													1.000
Alle	2	2.618	1.851	388	22	416	46	94	73	12	633	6	4.006
Alle - ekskl. endag	2	2.618	1.851	388	22	416	46	94	73	12	633	6	2.369
Hotel -ferie	1	66	213	22	12	17	23	50	29	5	59	3	107
Hotel - business	1	79	164	18	9	14	16	40	40	5	56	3	116
Camping	-	3	2	2	0	1	2	0	0	0	3	0	7
Vandrerhjem	0	10	8	2	2	2	5	4	3	1	6	0	1
Lejet feriehus	-	302	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eget feriehus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lånt sommerhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Feriecentre	0	3	4	1	0	0	1	1	0	0	2	0	12
Festival	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43
Lystbåde	-	-	1	-	-	-	0	-	-	-	-	-	2
Bondegårde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
Krydstogt	-	-	100	26	0	0	0	0	-	-	0	-	106
Familie/venner	-	2.155	1.359	317	-	383	-	-	-	-	506	-	1.959
Endagsturister	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.637

Appendiks 4. Officielle TSA tabeller

I dette appendiks vises udvalgte TSA tabeller, som det anbefales at udarbejde til internationale sammenligninger i den officielle UNWTO manual til turismesatellitregnskaber.

TSA Tabel 1
Indgående turismeforbrug

(2010, i mio. kr.)	Endags- turister	Overnattende turister	Turister i alt
A. Turismespecifikke produkter	5.533	17.388	22.921
A.1 Turismekarakteristiske produkter	1.428	9.700	11.128
Overnatning	0	2.326	2.326
Restaurant	952	3.820	4.772
Transport	206	1.802	2.008
Rejsservice	46	930	976
Kultur og forlystelser	224	822	1.047
A.2 Turismeforbundne produkter	4.105	7.688	11.792
Benzin og andet brændstof	162	1.268	1.430
Føde- og drikkevarer samt tobak	2.722	3.155	5.877
Andet	1.220	3.265	4.486
B. Ikke-turismespecifikke produkter	1.085	5.618	6.703
I alt	6.618	23.006	29.624

Note: Pga. afrunding på produktniveau summer totalen ikke helt til totalen i tabellerne i selve rapporten.

TSA Tabel 2
Indenlandsk turismeforbrug

(2010, i mio. kr.)	Endags- turister	Overnattende turister	Turister i alt
A. Turismespecifikke produkter	11.811	29.716	41.526
A.1 Turismekarakteristiske produkter	10.567	19.904	30.471
Overnatning	0	11.875	11.875
Restaurant	993	2.389	3.382
Transport	8.007	3.052	11.059
Rejsservice	665	1.014	1.679
Kultur og forlystelser	901	1.574	2.476
A.2 Turismeforbundne produkter	1.243	9.812	11.055
Benzin og andet brændstof	912	2.953	3.865
Føde- og drikkevarer samt tobak	136	4.514	4.650
Andet	196	2.345	2.540
B. Ikke-turismespecifikke produkter	754	2.721	3.475
I alt	12.564	32.437	45.001

Note: Pga. afrunding på produktniveau summer totalen ikke helt til totalen i tabellerne i selve rapporten.

TSA Tabel 3
Udgående turismeforbrug

(2010, i mio. kr.)	Endags- turister	Overnattende turister	Turister i alt
A. Turismespecifikke produkter	-	-	-
A.1 Turismekarakteristiske produkter	-	-	-
Overnatning	-	-	-
Restaurant	-	-	-
Transport	-	-	-
Rejseservice	-	-	-
Kultur og forlystelser	-	-	-
A.2 Turismeforbundne produkter	-	-	-
B. Ikke-turismespecifikke produkter	-	-	-
I alt	-	-	51.780

Kilde: Betalingsbalancens rejsepost.

TSA Tabel 4
Intern turisme

(2010, i mio. kr.)	Indgående turismeforbrug (tabel 1)	Indenlandsk turismeforbrug (tabel 2)	Intern turisme (tabel 1+2)
A. Turismespecifikke produkter	22.921	41.526	64.447
A.1 Turismekarakteristiske produkter	11.128	30.471	41.599
Overnatning	2.326	11.875	14.201
Restaurant	4.772	3.382	8.154
Transport	2.008	11.059	13.067
Rejseservice	976	1.679	2.655
Kultur og forlystelser	1.047	2.476	3.522
A.2 Turismeforbundne produkter	11.792	11.055	22.847
B. Ikke-turismespecifikke produkter	6.703	3.475	10.179
I alt	29.624	45.001	74.625

Note: Pga. afrunding på produktniveau summer totalen ikke helt til totalen i tabellerne i selve rapporten.

TSA Tabel 5

Produktion i turismespecifikke brancher

(2010, i mio. kr.)	<i>Turisme- specifikke brancher</i>	<i>Turisme- forbundne brancher</i>	<i>Andre brancher</i>	Totale indenlandske produktion (i basispriser)
A. Turismespecifikke produkter	189.210	946.146	8.160	1.143.516
A.1 Turismekarakteristiske produkter	183.141	0	989	184.129
Overnatning	11.776	0	989	12.765
Restaurant	33.920	0	0	33.920
Transport	59.614	0	0	59.614
Rejseservice	14.659	0	0	14.659
Kultur og forlystelser	63.171	0	0	63.171
A.2 Turismeforbundne produkter	6.069	946.146	7.171	959.386
B. Ikke-turismespecifikke produkter	170.214	26.596	1.773.230	1.970.040
I alt	359.424	972.743	1.781.390	3.113.556
- Forbrug i produktionen	248.763	562.507	798.955	1.610.225
Bruttoværditilvæksten i basispriser	110.661	410.235	982.435	1.503.331

Note: Grunden til at der optræder produktion af overnatningsprodukter i "andre brancher" er, at der er sket en række branchesammenlægninger i LINE-modellen. Således er bl.a. boligbenyttelse og ejendomsmægler slået sammen, og da ejendomsmægler udgør langt hovedparten af denne sammenslåede branche, kan den ikke kaldes turismespecifik. De 989 mio. kr. kan henføres til ferieboligudlejning. Andre branche og produkt-sammenlægninger i LINE kan forklare de ændrede niveauer for ikke-turismespecifikke produkter i de tre branchetyper.

TSA Tabel 6
Udbud og efterspørgsel

	<i>Turisme- specifikke brancher</i>	<i>Turisme- forbundne brancher</i>	<i>Andre brancher</i>	Total indenlandske produktion (basispriser)	Import	Skatter og subsidier	Total indenlandske produktion (markedspriser)	Intern turisme forbrug (tabel 4)	Turisme- andel af udbuddet
(2010, i mio. kr.)									
A. Turismespecifikke produkter	189.210	946.146	8.160	1.143.516	512.773	533.544	2.189.833	64.447	2,9%
A.1 Turismekarakteristiske produkter	183.141	0	989	184.129	13.109	7.328	204.567	41.599	20,3%
Overnatning	11.776	0	989	12.765	0	3.222	15.987	14.201	88,8%
Restaurant	33.920	0	0	33.920	0	7.268	41.188	8.154	19,8%
Transport	59.614	0	0	59.614	8.772	-10.051	58.336	13.067	22,4%
Rejse-service	14.659	0	0	14.659	0	435	15.095	2.655	17,6%
Kultur og forlystelser	63.171	0	0	63.171	4.337	6.454	73.961	3.522	4,8%
A.2 Turismeforbundne produkter	6.069	946.146	7.171	959.386	499.664	526.216	1.985.266	22.847	1,2%
B. Ikke-turismespecifikke produkter	170.214	26.596	1.773.230	1.970.040	273.690	130.743	2.374.473	10.179	0,4%
I alt	359.424	972.743	1.781.390	3.113.556	786.463	664.287	4.564.306	74.625	1,6%
- Forbrug i produktionen	248.763	562.507	798.955	1.610.225					
Bruttoværditilvæksten i basispriser	110.661	410.235	982.435	1.503.331					

Note 1: Grunden til at der optræder produktion af overnatningsprodukter i "andre brancher" er, at der er sket en række branchesammenlægninger i LINE-modellen. Således er bl.a. boligbenyttelse og ejendomsmægler slået sammen, og da ejendomsmægler udgør langt hovedparten af denne sammenslåede branche, kan den ikke kaldes turismespecifik. De 989 mio. kr. kan henføres til ferieboligudlejning. Andre branche og produkt-sammenlægninger i LINE kan forklare de ændrede niveauer for ikke-turismespecifikke produkter i de tre branchetyper.

Note 2: Pga. afrunding på produktniveau summer totalen for det interne turismeforbrug ikke helt til totalen i tabellerne i selve rapporten.

Referencer

Ahmt, Tom og Lars Eriksen (1997): Opbygningen af turismedatabank og regionaløkonomisk modellering af turisme. AKF Forlaget.

Andersen, Torben M. (2006): Samfundsøkonomi. Systime.

Billing, Peter og Jie Zhang (2008): Regionalised Tourism Satellite Accounts for Denmark: Methodology and Results. Paper prepared for the conference: "Knowledge as value advantage of tourism destination", Malaga, Spain, 29-31 October 2008.

Brandt, Christian Ørsted og Thomas Thessen (2011): Turismens økonomiske betydning i Danmark 2008. VisitDenmark.

Danmarks Statistik (2006): Undersøgelse af feriehusudlejningen i Danmark 2005. Statistisk Efterretning 2006:30.

Danmarks Statistik (2010): Nationalregnskab 2008.

Eurostat, OECD, WTO og UN (2001): Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework.

Eurostat, OECD, UNWTO og UN (2008): Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework.

Kommunernes Landsforening (2010): Turismen i kommunerne – overblik og nye turismepolitiske anbefalinger.

OECD (2010): Tourism trends and policies 2010.

Thessen, Thomas (2008): Turismen. Regionalt, nationalt og internationalt. Danmarks Statistik.

UN og UNWTO (2008): International Recommendations for Tourism Statistics 2008.

Zhang, Jie (2005): Documentation on Regional Tourism Satellite Accounts in Denmark. AKF Forlaget.